

PHONG CHI HOAK

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7 XU
TRANG

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN-XUÂN-MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN-TƯỜNG-TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM-HỮU-NINH

MỘT BẢN CHỦNG TRÌNH

Hình thức (tiếp theo)

Phái lùg trẻ mà trống thay vào một hàng giày dài dâu và những cái có quả, tire là bô áo cũ của làng đi, cái áo cũ dài lè thê, rộng lụng thụng, không hợp thời chứu nào nữa, mà mặc cho nó bộ y phục gọn gàng, giản dị, đúng cách vệ sinh.

Hết thảy người và vật, đều cải cách hình thức theo y như ý nghĩa ấy, gọn gàng, giản dị, hợp cách vệ sinh.

Về người thì không ai được giữ khư khư cá búi tóc nặng nề ở trên đầu nữa, Bất cứ thuộc hạng nào, là bác

nông phu hay là ông hàn, ông cửu cũng đều phải búi tóc, tùy muốn búi trọc hay búi rẽ.

Về y phục thì chúng tôi đã bỏ cái áo trùng, lợt thượt như áo lê sinh dài chấm gót. Và ngày nay, chúng tôi đã bảo được nhau ăn vận gọn gàng như người ở thành-thị.

Song ông đứng trưởng chúng tôi cũng ra sa hoa như người ở thành-thị đâu. Cái tính cách cốt yếu của y phục chỉ là sạch sẽ, đứng đắn, dễ coi và mùa hè được mát, mùa đông được ấm. Muốn mát thì còn màu gi hơn màu trắng. Chúng tôi không còn giữ cái hủ tục phẫu vật áo đen mới là giữ lê phép. Cái áo giù trắng, cái quần dài trắng may bằng thitr « vải cỗ » mỏng và giù cho sạch sẽ, cũng có thể làm tôn giá trị của ta. Vì giá trị của ta thường ở cử chỉ và ngôn

nữ, mà có ở y phục thì cũng ở cách ăn mặc cho ngay ngắn, chung chạc và sạch sẽ, chứ chẳng ở gì một cái mũ đen.

Về mùa rét thì đã có chồi, đũi, lụa của làng dệt ra, nhuộm lấy và bông của làng trồng lấy và bặt lấy. Mặc một cái áo kép bông may bằng lụa, bằng chồi và lót bằng đũi chẳng hạn thì ta cũng có vẻ chung chạc và được ấm, chẳng kém gì mặc cái áo dạ, áo nhung hay áo sa tanh.

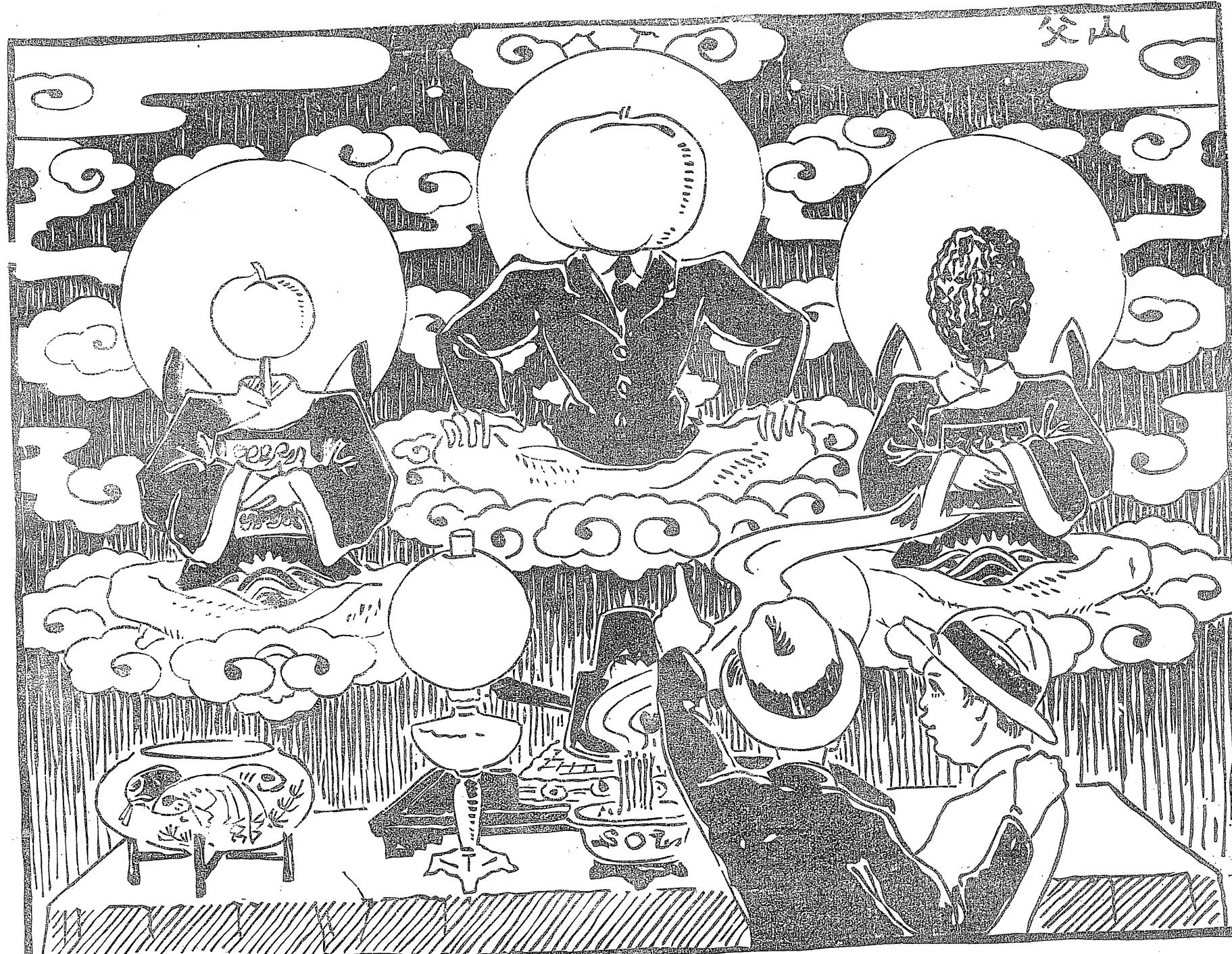
Đàn bà cũng vậy, y phục cần được gọn gàng, dễ coi. Còn ai muốn mặc yếm hay không mặc yếm, cái đó có hề gì. Đã một độ họ tranh luận mãi về sự nên giữ hay nên bỏ cái yếm: thực là nhầm quá.

Song thứ vải dày nhuộm bùn vừa hôi, tanh, bẩn thỉu, vừa có hại cho vệ sinh, lại vừa không được đẹp mắt.

Chẳng cứ phải mặc theo các cô thành-thị mới làm nổi được nhân sắc con người. Y phục ở lâm nơi dân quê mà không xinh xắn chán đầy ư? Chẳng hạn, cái khăn vụông, cái áo nâu non, cái váy trời, váy lụa của các cô gái vùng Bắc, chẳng biết có vira mắt ai không, chứ tôi thì tôi cho là dễ thương lâm. Ngày nay, đàn bà, con gái làng tôi, họ ăn mặc như kiểu các cô vùng Lím cả rồi: thật là một lối y phục hoàn toàn annam.

Trừ những lúc phải lội xuống ruộng làm việc thì được ăn vận áo nâu cũ kỹ, xấu xí, còn ngày thường, người làng tôi đều y phục chung chạc như trên cả. Mà ai ai cũng không đi chân không nữa. Không phải ai ai cũng đi giày da, vì giá một đôi giày cao quai, có người không đủ tiền mà sắm được, tuy trong làng (Xem tiếp trang hai)

BA ÔNG TÁO

TAO TA

TAO TAY

TAO TAU

Tôi yêu ông táo Tây nhất vì ông ấy vừa to, lại vừa ngon.

(Ý của chún chán)

TỰA

VÀNG VÀ MÁU

Thưa nhỏ, tôi theo học chữ nho.
Thầy đồ tôi là một người yêu văn,
nhất là yêu tiếu thuyết tàu.

Tối đến, khi bọn trò chúng tôi đã
học thuộc bài, thầy lại đem các truyện
tàu ra đọc và dịch sang quốc âm cho
chúng tôi nghe.

Trong những truyện ấy, tôi thích
nhất truyện Liêu Trai.

Thầy dịch bằng một lối văn vừa giản
dị, vừa có thi-vị, thỉnh thoảng lai
chém một câu bình phẩm khôi hài,
khiến chúng tôi cười rộ, và khiến tôi,
uy thời ấy mới chín, mười tuổi, mà
nghe những truyện thần tiên, ma quỷ,
không chút sợ hãi : Tôi chỉ mơ màng
yêu mến những nhân vật trong truyện.
Tôi yên trí rằng yêu tinh là linh hồn
hiện thành hình người để làm điều
thiện, để trị tội những kẻ ác, để trả án,
trả oán trong nhân gian.

Mười mấy năm sau, quay học lại
chữ nho và đem bộ Liêu trai ra xem,
tôi tuy không có những cảm giác ngày
thơ thuở nhỏ, mà những thi hứng, thi
tú, tôi vẫn cảm thấy đầy dẫy trong câu
văn hay.

Song có một điều tôi không được
trung ý, là lối kể truyện của văn-sĩ họ
Bồ có phần dễ dãi quá : tác giả chỉ
đem trí tưởng tượng ra mà bịa đặt,
có khi không cần hợp lý chút nào.
Cái đó có lẽ ta cũng không nên trách
tác giả : tác giả chỉ là một thi-sĩ. Và
những câu truyện đầy mộng mị, đầy
ảo thuật kia chỉ để cho những thi
liệu phong phú của tác giả có chỗ mà
phô diễn ra được.

Tôi vẫn mong mỗi sê' có nhà văn
dung hợp được văn Thái tây với văn
Â-Đông, để gây nên một lối văn viết

Của THẾ-LŨ¹
theo óc khoa học mà vẫn giữ được thi
vị của văn tàu.

Nhà văn đó ngày nay đã có : chính
là bạn Nguyễn Thế Lũ, thi-sĩ trong
Tự Lực Văn-Đoàn.

Thực vậy, tác giả những truyện
Vàng và Máu và Một đêm trăng đã tỏ
ra có bộ óc khoa học của Edgar Poe
và tâm hồn thi-sĩ của Bồ-tùng-Linh,
hai nhà viết những truyện ghê gớm
hay huyền hoặc làm cho độc giả yếu
bóng via phải rùng mình lúc đêm
khuya.

Ấy cũng nhò có thi-vị mà truyện
Vàng và Máu không ghê gớm, tuy vẫn
làm cho ta phải rùng mình. Và nhò
có óc khoa học mà tác giả khiến truyện
Vàng và Máu không huyền hoặc chút
nào, tuy đọc nhiều đoạn ta vẫn có
cái cảm giác như sống trong một thế
giới thần tiên, ma quỷ.

Truyện chỉ là một truyện dẽ vàng
của người Tàu, xưa nay các cụ già
thường vẫn kể lại cho ta nghe.
Nhưng truyện Vàng và Máu gần sự
thực biết bao : trong truyện không sự
gì xảy ra là không hợp lý, không một
cái kết quả nào là không có nguyên
nhân chắc chắn, vững vàng.

Tác giả lại khéo đặt cốt truyện vào
giữa một nơi rừng rú sâu thẳm. Đọc
truyện ta tưởng tượng như đứng trước
một cảnh vĩ-dại, thăm u. Là vì những
cảnh tả trong truyện toàn là những
cảnh trong đó tác giả đã sống một
quãng đời niêm thiếp, -- tôi muốn nói
tỉnh Lạng-son, nơi sinh quán của Thế
Lũ.

Xin trích dặng vài đoạn để đọc giả
biết sơ cái tài tả cảnh của một nhà thi
sĩ hiếm có :

« Nước suối xanh đặc như rêu thẳm,
dang lù lù di vào một cái hốc tối dưới
máy cụm cây lá xòe ra và phủ xuống
như cánh tàn... »

« Gió bắc thổi bên tai vù vù từng trận.
Trước mắt rặng rừng hay trước những
khóm cây nặng nề uất át, những làn
mưa bụi trắng từng lớp bay qua. »

« Bấy giờ vào khoảng cuối giờ thâu
(bốn giờ chiều). Mưa đã gần tạnh hẳn.
Bao nhiêu rừng núi đã xa đều tan
thành hơi trong đám sương dày trắng
đục. Chân trời, một màu xám như bạc
cũ, làm nổi bật những bụi rậm ở gần
lên. »

Không phải là một nhà mỹ thuật
kiêm thi-sĩ thì không thể tả được
những cảnh hệt sự thực và đầy thi
vị đến như thế.

Khái-Hưng

MỘT BẢN CHƯƠNG TRÌNH

(Tiếp theo trang nhất)

tôi ngày nay đã có nghề đóng một
thú giày rẻ tiền và bền chặt.

Song ai ai cũng mua được một đôi
guốc giá có vài xu hay đôi giép giá
có vài hào. Nghề làm guốc và giép
lòng tôi hiện thịnh hành lắm. Không
những chúng tôi làm đủ cho người
làng dùng, mà còn tải đi bán ở những
làng lân cận nữa. Đi giép và đi guốc
ở vùng tôi đã thành một tục rồi, ngày
nay không còn ai đi chân nõa trông đỡ
bè rạc mà mùa rét thì giá buốt cồng
lâm việc cũng không được dễ dãi.

Che đầu thì người làng tôi dùng
toàn thứ nón lá gói. Nghề làm nón ở
làng tôi cũng phát đạt chẳng kém gi
nhề làm guốc và làm giép. Năm, sáu
xu một cái nón thi ai chẳng mua
được, mà đôi lại có vẻ lịch sự, gọn
gàng chứ không lồi lõi như cái
ó tã của ông lý Toét mà các ông
thường chế riếu.

Cái ăn đã tự cấp lấy được trong
sách, đầy đủ. Cái mặc lại cũng tự
cấp được sạch sẽ và hợp thời tiết.

Hạnh phúc của dân quê bắt đầu
cố từ đây.

Mà được hưởng hạnh phúc, ông
coi, nào có khó khăn gì ?
(Kỳ sau sẽ nói đến nhà ở và nước ăn).

Theo lời một ông nghị.
Nhị-Linh

XEM SỐ MÙA XUÂN
CỦA PHONH - HÓA
CÓ TRANH PHỤ BẢN RẤT ĐẸP

Sắp có bán:

CẨM BÂY NGƯỜI

CỦA THIỀN-HU VŨ-TRỌNG-PHUNG

Sách giấy 160 trang, giá bán: 0\$45

Có nhiều tranh ảnh của Ngym.

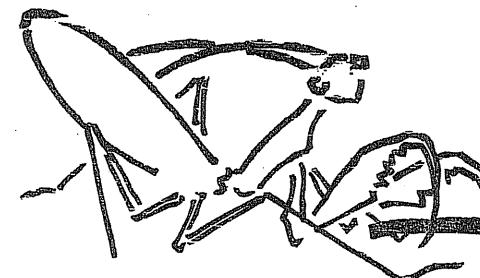
Mua buôn được chưởng 25% hoa-hồng

Hồi tại: Société Annamite
d'Editions et de Publicité

1, Boulevard Carnot — Hanoi

Ngày xuân, cứ việc đánh bạc !

Nhưng hãy đọc CẨM BÂY NGƯỜI
trước khi « thưởng xuân »

TƯ

— Có việc gì, nói mau !

Rồi ông lại ôn tồn :

— Thì cứ nói dỗng dạc đi ! Tôi
không ăn ông đâu mà ông sợ.

Vì phỏng lúc đó mà có người An
nam nào lạc loài sang bên ấy được
ngầm cái vé số sè của quan thương
thư nước Mỹ, hẳn họ bối rối dài xuống
mà than rắng :

— Thương thư mà soay trần ra, gác
chân lên bàn mà viết thì còn đâu là
về một ông thương thư. Thương thư
phải đứng đắn, đạo mạo, chững chạc,
hống hách, coi người bắng con mắt
khinh khỉnh... mà không làm việc gì
cả mới gọi là thương thư chứ! chả trách
được. nước Mỹ là một nước dã man.

Phải, nước Mỹ họ dã man, họ không
có tôn ti, khinh trọng, nhưng dân họ
sung sướng tự do, chứ họ không như
nước mình, vẫn winh quá lắm.

Nhà hát kh้อง-lô

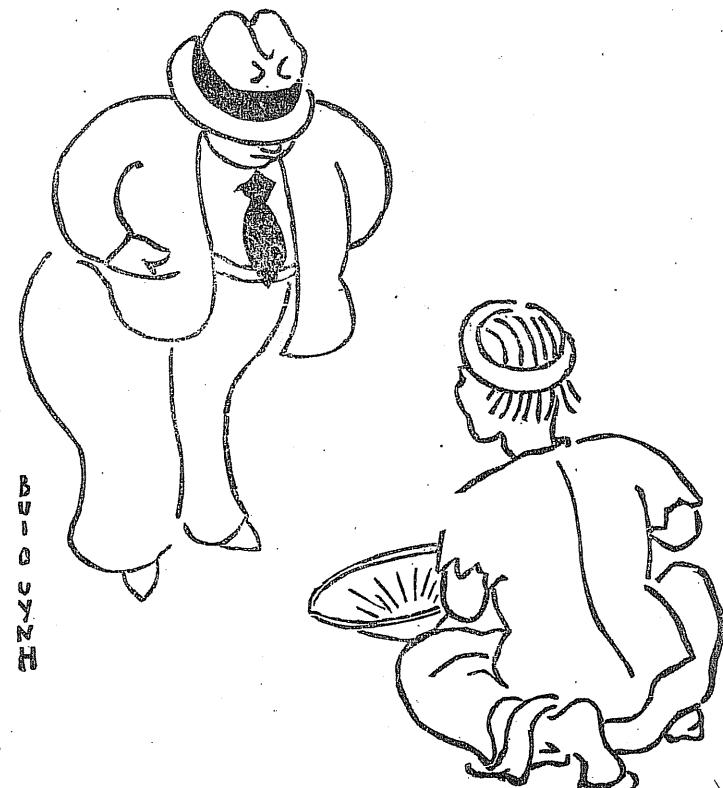
Theo sáng kiến của thủ-tướng họ
Hitler, nước Đức đến mùa hạ này sẽ xây
một cái nhà hát lô-thiên có thể chứa
được từ ba vạn đến năm vạn khán
giả và hai nghìn năm trăm cao hát tại
sân vận động Grunewald. Hitler lại
lập nên hội « có vui vẻ mới mạnh mẽ
được » để diễn kịch cho thợ thuyền
sau khi làm việc có nơi giải trí.

Thật là một công cuộc xã-hội lớn
lao, đáng để cho thiên hạ trú ý. Có
« vui vẻ mới mạnh mẽ » là phương
trâm của thiếu-niên nước Đức, một
nước hùng cường ở Thái tây, các cụ
non ở xứ ta, các nhà nho nứa mùa,
văn-sĩ mới vỡ bụng, than bóng khóc
gió, sầu sầu, thảm thảm, đã nghe rõ
chưa?

Nhưng, có phải không, các cụ, nước
hùng cường mới cần có thiếu-niên
mạnh mẽ, vui vẻ, còn ta, nước đón
hèn ngu muội, có cần gì đâu !

Vậy các cụ tha hồ mà uống rượu
cho say, hút thuốc phiện cho khoái,
rung đùi ngâm thơ con cộc là sung
sướng rồi, còn mặc nhà, mặc nước,
mặc sự vui vẻ, sự hùng cường, mặc
cả sự văn-minh tiến bộ, Mong lầm
thay !

Số 35

— Góm, anh bị cụt cả hai tay kia à ?

— Vàng, bẩm ông, chả thể con lại phải « ngửa tay » đi xin.

NHÓM ĐÊN LỚN

Đầu lớn.

Theo Phụ-Nữ Tân-Văn, một tờ báo ở Saigon gần đây định tổ-chức một ban biên-tập toàn là người An-nam Nam-kỳ để tỏ ý chống với sự anh em Trung-Bắc «chiếm quyền ngôn-luận trong Nam».

Mới nghe đã tưởng là mưu của ông Diệp-văn-Kỳ bày ra chia rẽ dân Annam choi, nhưng nghĩ lại tội cho ông ấy lầm, ông lại là người Trung-kỳ!

Nam, Trung, Bắc tưởng chỉ sung đột nhau ở trường Cao-dâng năm xưa năm xưa, giữa lũ trẻ con chưa biết nghĩ, mà Việt-Sinh đã riêu cái chí hường nhỏ nhen, ai ngờ những kẻ lớn đầu như những nhà văn-sĩ ở tờ báo Nam-kỳ kia sắp sửa ra cầm quyền ngôn-luận mà cũng có cái ý-khiến ấy.

Hay là những nhà văn-sĩ ấy chỉ được cái đầu là lớn?

Chung quanh việc lừa đảo lớn bên Pháp:

Stavisky lừa đảo hơn năm trăm triệu đồng ở thành phố Bayonne, làm sôi nổi dư-luận nước Pháp.

Tại Hạ nghị-viện có tới 7, 8 đơn xin chất-vấn chính-phủ về việc ấy.

Những cuộc chất-vấn rất kịch-liệt xảy ra giữa Hạ nghị-viện, kịch-liệt đến nỗi... có khi tưởng chừng là cho Đồng-xuân.

Ông Lagrosillère, đại-biểu cho xứ Martinique, bị báo Tự-do «La Liberté» công kích nên tát ông Ferry, chủ tờ báo ấy. Ông này bị nhục giữa Hạ nghị-viện nỗi dáo, đấm trả một quả. Nhưng nhục chưa rả đủ, ông đã đòi dấu kiềm với ông Lagrosillère để trả thù...

Đã tưởng rồi một cơn mệt, nước Pháp ít ra cũng thiệt mất mệt... nhân mạng, ai ngờ đâu ông Ferry vắt tay lên trán nghĩ đến gươm, súng phát rùng mình, liền tuyên bố rằng ông Lagrosillère không đáng đấu gươm với ông, ông sẽ kiện ông ấy lấy tiền bồi thường danh giá vậy.

Danh giá thực.

Không phải chỉ có hai ông ấy mà thôi đâu, lại còn hai ông Henriot và De Monzie nữa.

Ông Henriot chất-vấn chính-phủ, cáo cáo tại Hạ nghị-viện rằng ông De Monzie có quen biết với cô Arlette Simon, vợ của Stavisky.

Ông De Monzie cãi rằng không quen, ông Henriot cáo gian, rồi hai ông hậm hực muốn đem nhau ra chỗ vắng đấu gươm để phân biệt phải trái.

Không biết vì hai ông nghĩ rằng có đấu gươm phải trái cũng khó phân biệt hay các ông nghĩ đến ánh sáng lạnh người của lưỡi gươm tuốt vỏ mà hai ông lại thế thôi.

Thành thử ra nước Pháp mất một, hai nhân mạng mà hóa ra chẳng mất một nhân mạng nào!

Bốn phát súng lục.

Lại truyện các ông nghĩ muốn giết nhau.... vì danh giá. Nhưng không phải là mấy ông nghĩ annam, mấy ông này khi nào lại dại thế; danh giá chỉ có thể làm cho các ông khom lưng thôi, khó lòng mà bắt các ông giết người được.

Hai ông nghĩ Hesse và Beneix hôm 25 vừa rồi đã cùng nhau đấu súng lục ở trường đua ngựa Parc des princes bên Pháp. Hai ông bắn nhau bốn phát,

nhưng không ai trúng cả.

Thật là may. Nhưng giả các ông đem ngay bốn cái pháo Xứ Sở mà đốt thì hiệu quả cũng thế: bốn tiếng đùng đùng rồi! mà có phải thơm lây đến pháo Xứ Sở annam không? Thật đáng tiếc!

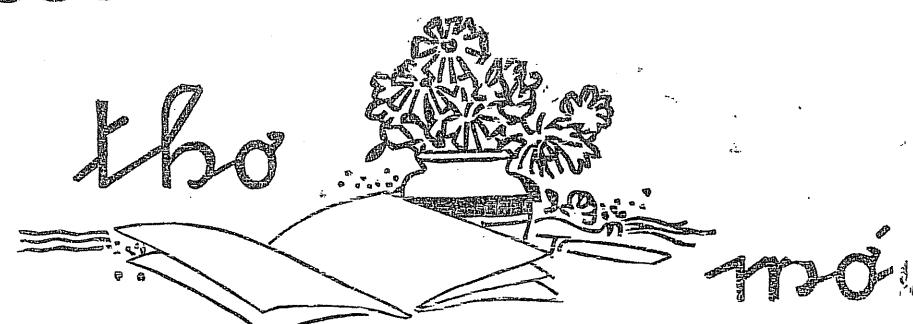
Ông Vĩnh với các ông nghị.

Trong báo Annam mới gần đây, ông Nguyễn-văn-Vĩnh có nói đến tiếng annam, cho rằng tiếng ta có nhiều chữ nghĩa còn tối tăm bất định, nên không có thể dùng mà bàn cãi trong Nghị-viện được. Vả lại, theo ông, nghị viên nói cốt để cho những đại biểu của nhà nước nghe, mà những nhà đại biểu toàn là những người Pháp cả. Thành thử phải mượn đến thông ngôn, thêm nhiều điều khó khăn cho sự hiểu nhau. Kết luận, ông ao ước rằng các nghị viên phải nói tiếng tây cả.

Áy mời nguy! Thế còn những người không biết tiếng tây như cụ nghị Lại-văn-Trung thì ông định bỏ người ta đi đâu mới được chứ? Ông không cho người ta làm nghị viên nữa à? Thế thì tiếc cho người ta quá!

Mà nếu điều ao ước của ông thành ra sự thực trong Trung-kỳ ngay khóa này, thì Nghị-viện có nhẽ chỉ còn độ bốn, năm ông ngồi với nhau! Nếu vậy thì tội nghiệp cho bộ râu dài của mấy cụ nghị trung-kỳ quá!

Tú-Ly

CHÚT TÌNH THOẢNG QUA

Tuổi xuân dương độ thơ ngây,
Sầu tư khổ não đắng cay chưa từng.

Lòng xuân hồn-hỗ tung-bừng,
Vui reo trăm khúc chào mừng cỏ cây.

Như chim, theo gió, lòng bay,
Lên trên rừng thẳm núi mây, tuyệt mù.

Cùng trời, cùng đất say sưa,
Gởi trời đất mảnh hồn thơ nồng nàn.

Chim cao rót tiếng díp dàng,
Hót lên như họa diệu đan trong tâm.

Động lòng thi hứng khôn cầm,
Gọi chim gởi nỗi ám-thầm lên cao:

«Hồi chim theo ngọn gió đào,
«Mộng vàng hãy để cho nhau chung

cùng.

«Thênh thang trên cõi mịt mùng,
«Cùng bay trong ánh mờ mòng ta ca.

«Vừng tay lửa ác khi tà,
«Non sông cùng với cỏ hoa tiêu diều.

«Mây ám gió thổi đìu hiu,
«Hát lên cho cảnh ban chiều lại tươi!»

Ta ca còn chưa rút lời,
Bỗng đâu vắng vắng có người ca theo.

— (Lé-làng tiếng suối xa reo,
Chim khoan giọng hát, gió duu đặt rung), —

Ca rằng: «Bát ngát trong lòng.

«Ai dem tình cảm gởi cùng chim
bay?

«Khiến ta lòng những mê say.

«Muốn thành ra gió đưa mây lung
trời.

KÍNH CÁO ĐỘC GIẢ

Số báo sau sẽ là

SƯ MÙA XUÂN CỦA PHONG HÓA

Đáng lẽ ra ngày thứ 6 thi đê chậm lại đến đúng hôm chủ nhật (28 Tết) mới phát hành để vừa kịp đọc ngày Tết. Số báo thường ra hôm mồng 3 Tết vì nhà in nghỉ, nên không ấn-hành. Ngày mồng 10 Tết sẽ ra số 86)

* *

Số mùng xuân sẽ là một sự lạ trong làng báo quốc ngữ! Xưa nay chưa từng thấy! Số đó sẽ tỏ cho các bạn biết rằng chúng tôi bao giờ cũng cố sức tiến!

36 trang. Bìa dày vè mìu của Lemur phủ bản rộng bằng 2 trang Phong Hóa, vè «Liên ngôi hái cúc» của Trần-bình-Lộc để các bạn treo Tết. Rất nhiều tranh vẽ, nhiều thơ vui, nhiều truyện ngắn, truyện vui sẽ có những bài :

MỘT NĂM QUA của Tú-Ly.

BỀN ĐƯỜNG DỪNG BUỐC của Khái-Hung.

CUNG CHỨC TÂN NIÊN THẬP BÁT TÀI TỬ của Tú-Mõ.

CHIẾU BÓNG PHONG HÓA của LEMUR.

HOA ĐẦU XUÂN, THƠ của Thế-Lữ.

TAM CÚC MỚI của LEMUR.

TRANH TẾT của Nhị-Lang.

BẦU NĂM XÔNG CÁC BÁO của Nhất-Nhị-Linh.

PHAO SÌ... PHAO TỊT của Hán-Bãi.

NHỮNG DANH THIẾP LẠ của Nhất-Linh.

KỊCH NGẮN của Đoàn-Phú-Tú.

KHAI BÚT RÔNG của Tú-Mõ.

LÝ TOÉT RA MỎ của Minh-Chinh.

LÝ TOÉT CHƠI XUÂN của Tú-Mõ.

và NHỮNG TRANH TRÀO PHÙNG của Đông-Sơn, Nhất-Sách, v.v.

TỰ-LỰC VĂN-DOÀN

Sắp ra

3

cuốn sách

NỬA CHƯNG XUÂN

của Khái-Hung

Có thêm nhiều trang về đoạn cuối để kết luận một cách thú vị và chu đáo hơn

(Tác-giả xuất bản)

VÀNG VÀ MÁU

của Thế-Lữ

Tả những sự ghê sợ trong hàng ván-dù, những thi vị của cảnh rừng núi cao cả thăm u.

(Sadep xuất bản)

ANH PHÁI SÔNG

Những truyện ngắn sưa chữa lại và chọn lọc kỹ.

của Bảo-Sơn và Khái-Hung

(Sadep xuất bản)

SĒ BẮT ĐẦU BÁN VÀO QUANG TẾT

Gặp khi gió táp mưa đon, Dùng xe AN-THÁI chẳng còn

có gì.

HJEU XE

Số 2 phố Nguyễn-trọng-Hiệp — Hanoi

Cô Thúy-An.

THUỐC CHỮA NUỐT PHÀI KIM

Bác Xuân thấy bên lảng giềng, người nhà bác Hạ chạy ngược chạy xuôi có vẻ hốt hoảng, thì vội vàng chạy sang hỏi thăm :

— Nhà tôi khâu, hết chǐ, ngậm kim ở mõm để lấy chǐ, vô ý, cái kim trôi tuột vào bụng, tôi lo sợ quá. Bác Hạ trả lời :

— Ấy, bác lấy mắt cá, « Thanh ngư » cho bác gái nuốt, tự khắc cái kim sẽ sâu vào mấy cái mắt cá mà theo ra với phân. Tôi xem báo Đông-Pháp đâu ngày 4-1 thì phải, thấy mách cho thiên hạ bài thuốc thần-diệu ấy, nên tôi nhớ lắm.

— Thế thanh ngư là cá gì, hở bác ?

— Tôi cũng không biết, Bác viết thư hỏi lại báo Đông-Pháp xem, hay viết thẳng sang bên Tàu mà hỏi, có lẽ hơn.

NGÀ VÀ

Hương, lão, kỳ, lý đã họp đồng đú ở đình. Bô nhất lên tiếng nói trước :

— Dân ta họp hôm lay để sửa việc tại Bèo hóa chồng mà chữa. Nàng ta xưa lay có tiếng nà nàng nắm thuần phong, mĩ tục, bày giờ vì thị Bèo mà mang tiếng, lên tôi đã cho mõ và tuần bắt ló đèn dây, xin các cụ và các quan viên, cứ chiếu theo nệ nàng mà ngả vạ.

Biết mình có lỗi, nhưng thị Bèo xưa nay vẫn là con người chua ngoa, đanh đá, đứng ra thưa rằng :

— Bầm các cụ trong dân, các cụ có chắc rằng con chưa không, hay giờ bắt tội con bị bệnh báng. Nếu thật con có chưa thì tất con phải đẻ, đến lúc ấy các cụ hãy ngả vạ, chứ hiện kim thì các cụ không có gì làm bằng cứ trúng thực mà bắt con được.

Hụt lý, các cụ đưa mắt nhìn nhau.

Bác xã Lém, là tay lý-luận trong làng, nói chữa thẹn :

— Lày thị Bèo kia, tao bảo thật, lếu mày có chưa thì thú di, các cụ đây cũng lói tay cho đôi chút, chứ lếu mày giờ hướng ra các cụ cứ chiếu theo nệ nàng thì lặng nè nắm...

Cụ bộ nhì vội vàng đỡ nhời xã Lém :

— Ủ, thú thật thì chúng tao chỉ ăn một bữa thôi, chứ chờ lúc mày đẻ, ông ný, ông phó đây, lại bận đì coi đê, không được ăn thì thành ra nỗi thôi to đấy.

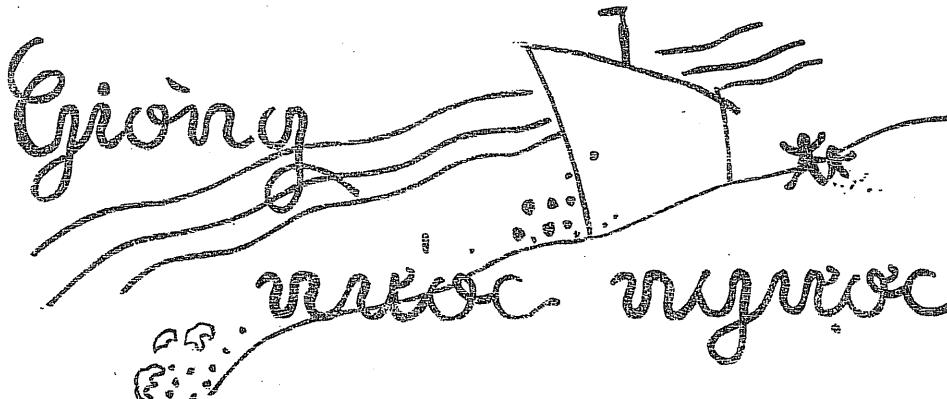
Hoàng-Lương.

CÁC BẠN NÊN MUA NĂM và cỗ động cho nhiều người mua năm

Tờ báo sẽ đi thẳng từ người viết đến người đọc.

Lợi cho cả hai bên

Một cái tính nhỏ đủ tỏ rõ : mua lẻ 52 số = 3\$ 64. Mua năm 3\$ Lợi 0\$ 64 với 0\$ 36 Phụ-trương vì chi lợi 1\$ 00 nghĩa là được trừ 30% (không kể các lợi quyền khác nữa).

MỘT BỨC THƠ CỦA LÝ TOÉT GỬI CHO TÚ MÔ

Nay tôi có lời hỏi thăm ông Tú Mô,
Kính chúc ông hai chữ bình yên.
Tôi muốn lại thăm ông, nhưng xa xôi,
lại sợ tàn phiền.
Nên phải viết giấy nhờ riêng ông
chút việc.

Duyên do:

Tôi lấy làm lạ, tôi đây, Lý Toét,
Chẳng có khác chi phần biệt khác
người.

Tôi cũng một đầu, hai mắt, hai tai,
Cũng mình mẩy, chân tay đều cả.
Thế mà, ít lâu nay, kẻ quen người lạ,
Hết trông thấy tôi là nhăn nhở
thi thoái...

Tôi ngần cả người, không hiểu ý
ra sao,

Vẫn tấm tức, nao nao trong dạ.
Sau hôm nọ, có thẳng bồ Cả,

Ở Hà-thành, thư thả về chơi.

Nói rõ sự tình, tôi mới rõ đầu đuôi
Rằng Phong H'a đem tôi ra riêu,
chết...

Họ khéo biến hình dung tôi, họ vẽ;
Báu tóc bằng nắm tay, nặng trẽ
trên đầu,

Trán kỳ lân, mũi sư tử, mắt toét,
má xâu,
Trên mép tró trổ một hàng râu cứng
nhẵn,

Ô cắp nách, giàn treo lủng lẳng,
Trong thân hình, cà khắng, cà kheo.

Họ lại mở kỹ thi, toàn truyện nói
diêu,

Đem bêu riêu tôi dả diều lố bịch.

Tôi thiết tưởng, tôi ở thôn quê biệt
tịch

Thời còn ai biết đích tình danh,
Vả xưa nay, tôi bản tình hiền lành.

Nơi vách đất, nhà tranh thủ phan,
Chỉ biết việc cầy sắn, quốc bẩm.

Chẳng mua thù, gác giận cùng ai,
Cũng chẳng làm gì nên tiếng nên tai
Để thiên hạ mỉa mai cợt riêu.

Họ có biết đâu, họ vui cười, tôi gan
khô, ruột héo.

Giận những người lắt-léo, sở sién.

Muốn ở yên mà chẳng được yên

Cái thân Lý Toét bỗng trở nên thân tội.

Vậy tôi không ngại ông cười là nồng nỗi

Viết bức thư, ngỏ nỗi phiền lòng,

Quấy quả ông, xin ông bớt chút công

Đến tòa báo, nói cùng ông chủ nhiệm

Rằng: Lý Toét là người lương thiện,

Có chủ - động đầu những truyền

kỳ khôi,

Ở trên đời còn chán vạn trò vui,

Cơ sao cứ nhè tôi mà nhạo mãi?

Xin ông nghĩ chở tình xưa đi lại.

Nói giùm tôi, chớ ngại tiếc lời,

Vi bằng việc ấy được êm suối

Tôi sẽ biện cái thầu, mâm xôi, hậu tá,

Lý trưởng cựu

Nguyễn-văn-Toét tức Lý Toét

ĐÁP THƯ CỦA LÝ TOÉT

Tiếp thư cụ, vừa tức cười, vừa ái
ngại,

Vậy có mấy lời thưa lại cụ hay :

Cụ là người cần thận xưa nay,

Vả lương thiện, tôi đây đã biết.

Báo Phong-Hóa mở cuộc « thily Toét »

Chẳng phải vì thù ghét riêng ai.

Còn như ai trong thấy cụ, họ cười,

Mới chính thực con người quái quặc.

Họ thấy cụ cỗ nhân, chất phác,

Nên ốm-ở, thắc mắc, trêu chọc.

Chẳng qua là tràng danh, tràng hiệu
đó thôi,

Cụ chớ nohì xa xôi mà hậm-hực.

Nói giá thử, nếu họ có ý bông lơn cụ
thực,

Cũng chẳng có điều chi đáng tẩm tíc,

nữa là ..

Cụ chẳng xem, biết bao nhẩn vật

tỉnh Hà,

Báo Phong-Hóa cũng đem ra cợt riệu.

Nào ông ấm Hiếu, là văn-sĩ rượu,

Nào cụ bảng Hoàng, biệt hiệu Bì-Ngò,

Nào cụ cử Dương, văn học liu-lô,

Nào ông Nguyễn-văn-Vĩnh, xem giò,

xem số.

Nào ông Lê-công-Đắc, quán quán gàn
giờ,

Nào ông Thọ Nam-Sơn, là thợ vẽ sú,

Nào ông Phan-Khôi, lý luận không
nhữ,

Nào ông Đỗ-Thận, giữ khu khu bái lóc,

Nào ông Hì-Đinh, hài-dàm nước ốc,

Nào ông Á-Nam, than khóc lè nhẹ,

Nào ông Hợi, Phảng-xoa, diễn-thuyết
bẩm be,

Nào ông Nguyên-công-Tiều, hay khoe
thông thái.

Tôi mới kẽ mươi ông đại khái,

Thực ra còn lắm người kỳ quái đời nay.

Nếu ở yên trong só tối, có ai hay,

Nhờ Phong-Hóa, tiếng tăm nay lừng
lẫy.

Tôi, như cụ, giá được cái vinh dự ấy,

Đảng nên vui, chớ laxy làm phiền.

Khắp trời Nam, thiên-hạ biết tên,

Danh truyền mãi thiên niên vạn đại.

Thôi ! Cụ cũng đừng quan tâm nghĩ
ngợi,

Cứ yên vui vui ruộng, vuờn.

Tôi xin kính chào, chúc cụ Vạn an.

Tú Mô

Thi Lý Toét 23

Thầy đội-xếp. — È ! Có « tit » (titre) không ?

Lý Toét. — Dạ bẩm, tit lăm mà chỉ có một xu một cái thôi, ông mua cho cháu ở nhà một cái chơi.

NHÀ MÁY RUỘM TÔ-CHÂU

100, Phố Bờ-Sông, Hanoi (gần cột Đồng-Hồ)

Cruom dù các thứ hàng Tây, hấp quần áo tây, chải tuyết và đồ
U mẫu các hàng nhung, ruộm các hàng súc, súc hàng giài.
E rộng bao nhiêu đã có máy làm, đẹp như hàng ngoại quốc.
N

TIN MỪNG CHO CHỊ EM NỮ HỌC-SINH HANOI

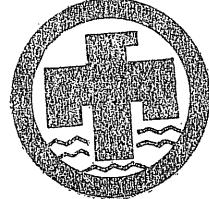
Sau tết tại trường Hoài-Đức, số 11, phố Lagisquet (sau nhà in Trung-Bắc) sẽ mở đú các lớp ban sơ-đẳng tiểu-học. Do các cô giáo lành nghề và đều có bằng thành-chung chuyên dạy.

Như: Mme Phan-Thanh
Mme Huỳnh-Tâm
Mme Lê-thị-Chương
Mme Trần-thị-Phúc

TỪ CAO ĐẾN THẤP.

VÀ VIỆC

NGƯỜI

Hủ tục bên Thổ-nhĩ-kỳ

Nước Thổ-nhĩ-kỳ gần đây làm lê khánh hạ dân quốc mươi năm, dân nô nức hoan hô, đâu đâu cũng mừng rǎng nước đã trở nên hùng cường văn minh.

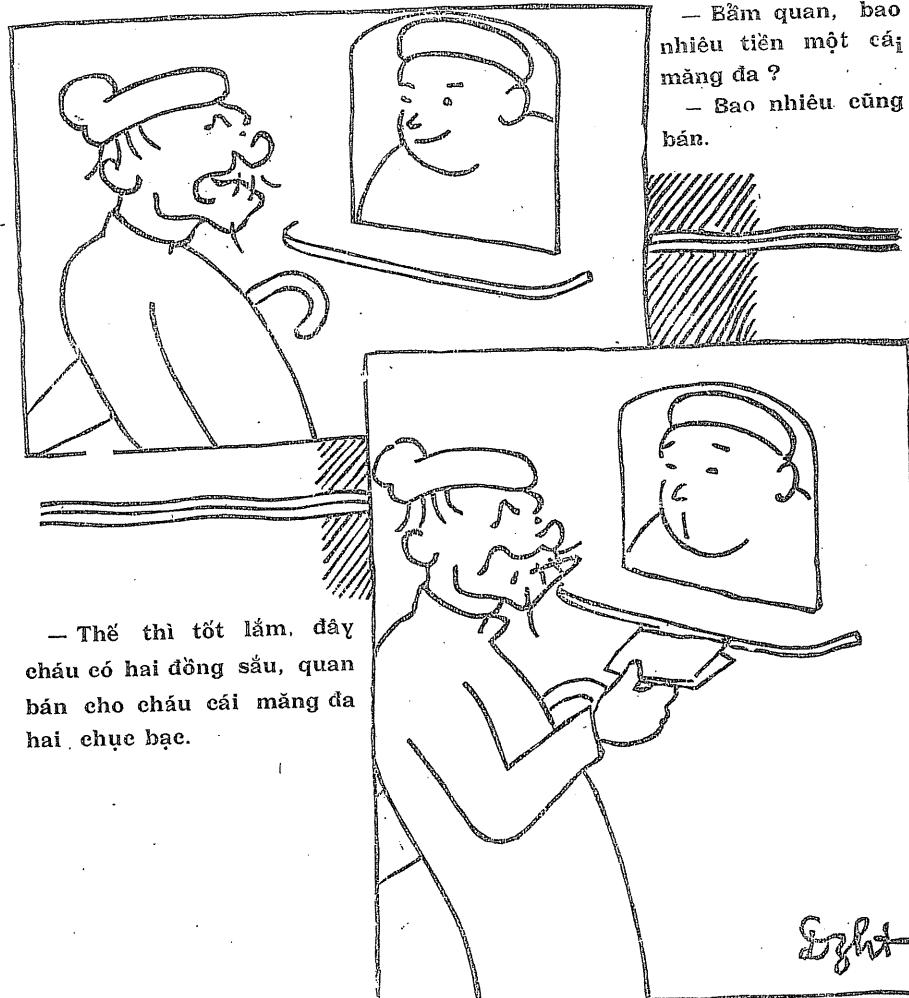
Hơn mươi năm trước đây, Thổ-nhĩ-kỳ là một nước hủ bại, ngu hèn, chỉ hòn người ở chỗ... lầm tục lệ và nhiều mê tín. Thật là một nước... ngàn năm văn hiến, như nước Annam ta vậy.

Ấy cũng vì văn hiến nghìn năm, mà Thổ-nhĩ-kỳ bị các cường quốc áp bách từ phía, cơ hồ muốn diệt vong. May đâu có một vị anh hùng cứu quốc là Mustapha Kemal chiêu binh chống với quân Hồi-lập, đuổi ra ngoài cõi, rồi cõi áo vỗ tưống lên ngôi Tông thống, ra tay thống trị Thổ quốc, trong 10 năm trời làm cho nước văn minh không kém gì các cường quốc Âu Mỹ.

Dàn bà ở nước Thổ xưa kia phải che mặt thực hành nghiêm khắc hơn ta câu « nam nữ thụ thụ bất thân », ông ra lệnh cấm không được che, lai cho quyền lợi địa vị ngang với đàn ông.

Lúc đó, bọn thủ cựu nho nho nỗi lên công kích, than cho « phong hóa suy đồi, luân thường đảo ngược »... sản xuất ra không biết bao nhiêu là ông ấm Hiếu.

Việc học, ông cũng cải cách hẳn. Bỏ lối chữ A-rập, viết theo lối chữ La-tinh, mượn thầy ngoại quốc, cho học trò xuất dương để đi tìm lấy nguồn học thức của tây phương, cho nên mới trong vòng 10 năm mà đã có nhiều người Thổ đứng cai quản những công việc to tát về kỹ nghiệp, về thương nghiệp, có nhiều người Thổ có danh về khoa học, về thi văn, khép kín gì các nước văn minh bên thái tây, mà cha vẫn ra cha, con vẫn ra con, chồng vẫn ra chồng, vợ vẫn ra vợ, anh vẫn ra anh, em vẫn

— Thế thì tốt lắm, đây cháu có hai đồng sáu, quan bán cho cháu cái mảng da hai chục bạc.

— Bẩm quan, bao nhiêu tiền một cái mảng da ?
— Bao nhiêu cũng bán.

ra em... Nhưng than ôi, đối với những tục hủ bại, với những quốc hồn quoc túy của dân Thổ-nhĩ-kỳ, ông lại là một người có tội lớn. Ông bỏ hẳn cái văn minh mơ mộng mờ ám của đông phương, cái văn minh mơ màng tiếp giáp với sự dã man, quay mặt về tây phương: cái tội bỏ « xứ sở » của ông thật là to lầm!

May cho ông lại sinh trưởng ở Thổ-nhĩ-kỳ, chứ nếu ông là người Nam Việt thì ông cũng phải đến lắc đầu mà xin chịu, vì những nhà nho nửa mùa, những con công đệ tử, những ma quỷ thần thánh, sẽ làm cho ông khổ sở, điêu đứng,... họ sẽ bảo ông nêu điều hòa hai cõi văn minh Âu - Á, ông sẽ hóa ra người theo đạo trung dung!

Thế kỷ nào ?

Pháp - Việt tạp chí và Phụ - Nữ tân-văn rồi thì giờ cãi nhau chơi.

Ông P. N. Phan thi bảo dân ta

chưa tới thế kỷ thứ hai mươi. Ông Cao văn Chánh nhất định cãi là ta đương ở thế kỷ ấy, không ông nào chịu ông nào, thành thử ra ta không biết sống vào thế kỷ nào nữa.

Thật là một vấn đề rất quan trọng, quan trọng không kém gì vấn đề « bảo tồn quốc túy ». Những nhà yêu nước — bắt cứ nước gì — phải già tâm nghiên cứu giải quyết cho xong, vì vận mệnh nước nhà ở đấy.

Vậy nước ta ở thế kỷ nào ? Cứ lấy lịch — dấu là Niên lịch thông thư cũng vậy — ra mà đoán, thì hai năm rõ mười, ta sống vào thế kỷ thứ hai mươi, năm quý dậu, Bảo-dại bát niêm; lịch tây, một ngàn chín trăm ba mươi tư !

Nhưng Pháp-Việt tạp chí không phải là nói bằng quơ. Đối với các nước bên Âu bên Mỹ, hay gần ta nước Nhật.... cả nước Xiêm, nữa dân ta hãy còn là dân của thế kỷ thứ 15, 16, thế kỷ ngũ muội, mè tím.

Tuy vậy, đối với tui Mọi xa xôi ở đảo Caraïbes hay ở trong rừng

xanh núi đỏ của Phi-châu: ăn thịt người, ở trần truồng, ta cũng có hề tự hào răng đương sống ở thế kỷ thứ hai mươi mốt.

Mà, nếu văn minh căn cứ ở chỗ nhiều tục lệ, lầm ma quỷ, thần thánh, thì dân ta đã sống vào thế kỷ thứ một trăm rồi !!

Sơ-mi mùi.

Các ông hẳn đã thấy những công-tử Hà-thành vận sơ-mi mùi chiều mùa hạ đi lượn rong các phố.

Có công-tử vận sơ-mi xanh, có công-tử vận sơ-mi đỏ, ý chừng là để gây mỹ cảm trong tâm trí những cô thiếu-nữ ngày thơ đi lượn rong các phố.

Nhưng có một điều là công-tử Hà-thành đã giống được thanh-niên các cường quốc Âu Mỹ ở... mùi sơ-mi. Người ta bảo các công-tử là công-tử vỏ cũng không phải là ngoa vậy.

Sơ-mi mùi bắt đầu có ở nước Ý. Thủ tướng Mut-ni lập lên đảng sơ-mi đen, quân đội có đến bốn, năm vạn người đều đen ngòm như quả.

Bắt chước thủ tướng họ Mút, thủ tướng họ Hít nước Đức lập lên đảng sơ-mi nâu, đuổi người Do-thái chỉ tôn có giống người Đức thôi.

Theo đuổi hại thủ tướng, bên Pháp cũng có đảng sơ-mi xanh (mầu da trời) của nhà vừa yêu nước, vừa bán nước hoa Coty.

Mầu xanh da trời cũng là mầu yêu của những nhà ái-quốc xứ Irlande. Quân tướng của ông nguyên-soái d'Ouffy đều vận sơ-mi xanh, cà-vạt đen và đội mũ cát-kết.

Đảng Quốc-gia xã-hội ở nước Bỉ cũng yêu mầu xanh, nhưng mầu xanh lá mạ. Còn ở bên Thuỵ-sĩ, có đảng sơ-mi mầu vàng thêu chữ thập ngoặc đen, ở bên Hòa-lan có đảng sơ-mi mầu đen vẫn đỏ, ở Mỹ có đảng sơ-mi mầu bạc và sơ-mi mầu xám.

Thật là đủ các thứ sơ-mi mùi, các công-tử Hà-thành tha hồ mà trộn. Nhưng muốn cho tân-ky đặc-biệt, họ nên trộn lấy thứ sơ-mi ngũ sắc... cũng như tấm lòng họ.

Tứ-Lý

Khí hư Dàn bà con gái ra khí hư, bạch trọc, bạch đái, kinh kỳ hay đau bụng (đau dạ con) chậm đường tử túc, dùng thuốc số 14 giá 0\$30 một hoàn và số 16 giá 1\$50 một hộp sẽ khỏi.

Tuyệt nọc Bệnh tinh chửa rút, nọc như lậu thi: qui đầu rót dinh, ra giải gà, thỉnh thoảng buồn trong ống đái, nước tiểu lúc trong lúc đục như tiêm-la thi: mày da dật thịt, nhức gân mỏi cốt, mình mẩy phát sang, dùng thử số 17 giá 1\$50 một hộp sẽ hết. Thuốc này vừa sát trùng, tiêu độc vừa kiềm tinh, bồ thận trắng dương.

ĐỨC-THỌ-ĐƯỜNG

241, Route de Hué, 241 — Hanoi

MẤY CÁI ĐẶC SẮC CỦA RƯỢU HỒNG-QUÍ-HƯƠNG

Cắt tai lò rượu Van-van.

Bằng nguyên liệu ở Thiên-tân đà sang.

Do thợ chuyên môn người Tàu sang cắt.

Uống vừa êm giọng, vừa ngọt, thơm, lại

rẻ tiền, dù có say thì cũng say một cách

thần tiên.

Rượu HỒNG QUÍ HƯƠNG có bốn thứ :

1 — Mai quế lô 2 — Sứ quế công.

3 — Ngũ da bì 4 — Kim quất túm.

Mỗi tỉnh cần một người đại lý độc quyền.

Đến hỏi tại :

Monsieur A - HỒNG

76, Hàng Bông, Hanoi

Trong tháng chạp này sẽ bán khắp Bắc-kỳ.

MÃN NGUYỆT KHAI HOA

đài cho được ?

RƯỢU CHỒI HOA KỲ

mà soa ngay mói quý.

TẨM SONG, CẠO SONG

đài cho được ?

PHẦN « CƠN GÀ »

Soa vừa trắng, mát, thơm, lăn rôm, khởi ngứa, tốt hơn các thứ phẩn khác nhiều

THÂN HỘ PHỐI

Là một thứ thuốc của mấy ông thầy thuốc có danh tiếng mới phát-minh ra, chuyên-trị hết thảy các chứng bệnh phổi, đau phổi, ráo phổi, tức ngực, đau ngực, ho đờm, ho khan, ho ra huyết, ho lâu thành khan, mất tiếng, ngứa cổ, đau cổ, nóng trong cổ, suyễn thở, vân vân.

Đàn ông, dàn bà, già, trẻ đều dùng được cả, có nhiều giấy của các thầy thuốc chứng nhận là một món thuốc trị phổi rất hay, và các nhà dùng thấy hiệu nghiệm khen ngợi.

Giá mỗi lô 1 \$ 00, mỗi tá 10 \$ 00

Hỏi tại: M Nguyễn-xuân-Dương, viện

thuốc Lạc-Long số 1 hàng Ngang Hanoi

CON MẮT ĐEN

Của TRẦN-BÌNH-LỰC

Tôi quen cô ấy là do một sự ngẫu-nhiên.

Tôi học vẽ, cô ấy cũng học vẽ, chúng tôi quen nhau chỉ vì có ấy. Mùa lăn đầu chúng tôi gặp nhau cũng không có gì là ly-kỷ.

Tôi còn nhớ, một hôm đang cặm-cụi gọt than trong phòng vẽ, bỗng có tiếng gõ cửa, — tôi lên tiếng mời vào thì cánh cửa từ-từ hé mở ra như bị gió đẩy, rồi một là áo trắng rực-rỡ khẽ lọt bay vào.

Tôi đứng dậy một thiếu-nữ nghiêm minh chào tôi.

Tôi hơi ngạc nhiên, nhưng cũng kéo ghế mời cô ta ngồi.

Rồi tôi nguong-ngbiu chẳng biết làm gì hay nói gì nữa, vì lần đó là lần đầu tôi được tiếp-kiến một người đàn bà. Tôi lúng-lúng mãi mới hỏi được cô vì có gì mà tôi được hân-hạnh tiếp tôi.

Có lẽ câu hỏi hỏi cầu-kỳ và giọng nói quá vụng về của tôi làm cho cô e thẹn, vì tôi thấy cô cũng lảng-lúng như tôi.

Cô đưa cho tôi một phong thư và ấp-ting nói :

— Thưa... đây là của anh Bằng tôi ạ.

Tôi bóc thư ra đọc mới biết tên cô là Loan, em họ anh Bằng, một người bạn học cũ của tôi.

Cứ như lời bạn tôi thì cô Loan rất chuộng mỹ-thuật, đang tìm phương luyện tập và mò-mang thêm mỹ-quan của mình. Anh Bằng lại ngo ý muốn để cô lại học tập ở phòng vẽ riêng của tôi cùng với các bạn tôi cho được cần mẫn.

Khi tôi đã rõ cô Loan là em họ người bạn rất thân của tôi rồi, tôi mới bớt lúng-lúng mà cô Loan cũng vậy, vì những lời nói của chúng tôi mới không vấp-váy mấy nữa.

Cô bắt đầu hỏi tôi về sự học. Thời đó, óc mỹ-thuật của tôi còn kén, đã có gì là đặc-sắc mới mẻ đâu : chỉ những thuyết sáo hủ, hò-đò nhất được ở mấy pho triết-lý tây phương, nhưng tôi cũng đem hết cả ra mà biện-bạch làm cho những câu giả-lời của tôi có vẻ thông thoả lám.

Rút cục, hôm sau cô Loan đem giấy, bút đến học lập với chúng tôi.

Cái phòng học của chúng tôi cũng khá rộng và cũng khá bẩn. Bốn bên tường quét vôi toàn mùi trắng. Trên vách, trừ vài nốt danh đóng, thì chẳng còn gì là trang-hoàng nữa.

Giữa buồng có một cái bàn tro-trọi để người làm mẫu ngồi, chung quanh đầy la-liệt : nào ghế, nào bảng, nào ván vè.

Tôi tưởng những nơi như thế chỉ có những bọn quỷ-quái như chúng tôi mới chịu khó lăn-lóc, chứ những bậc giai nhân mà các nhà văn-sĩ vẫn ví với đào-tơ cùng liều yêu kia, thì ai chịu đê chán tôi.

Thế mà cô Loan nhặt bọn với chúng tôi đây, cô lại tỏ ra mình là một người « nghệ sĩ » hăng hái, sôi-sáng nữa kia !

Đối với chúng tôi là một bọn trẻ tuổi chưa thấy những : nỗi khuất khát của đường đời, lòng còn giản-dị và đơn-sơ, bao giờ cô cũng tỏ ra vẻ dịu-

dàng, ngoan-ngoãn và chân thực : nên chỉ độ một tuần mà chúng tôi đã trở nên những bạn rất thân.

Ngoài giờ vẽ, cô với chúng tôi thường truyện trò vui vẻ lắm. Hết thuyết nọ sang thuyết kia, bàn đi rồi lại bàn lại, lám hôm rất náo-nhiệt, nhưng câu truyện dù có nồng-nàn đến đâu, cô vẫn giữ thái-độ ôn-hòa. Vì thế, tuy cô, chỉ hằng tuổi chúng tôi mà chúng tôi cứ luồng chung như cô già hơn chúng tôi đến mươi tuổi.

Tôi xin thú thực ngay rằng, tuy tôi cũng như các bạn tôi, coi cô như người bạn trai thật... nhưng răm ấy tôi mới 17 tuổi, trái tim đang lúc dẽ nồng-nàn, đắm đuối vì nhan-sắc, mà trong cái nhan-sắc nhu-mì, kín-đáo kia, lại còn đôi mắt tuyệt đẹp nữa.

Trong khi bàn luận, ý kiến chúng tôi khi nào tương phản nhau, cô thường đưa mắt trân-trân nhìn tôi để trách móc. Những lúc đó, thì ngoài cái lòng den con mắt của cô ra, tôi chẳng còn thấy giờ đất, bạn-bè là đâu nữa.

Mấy tháng tôi học với cô nó tiêu tán mau chóng lả-lùng.

Đến kỳ thi vào trường mỹ-thuật, tôi đỗ, còn cô không biết tại sao không học nữa, mà cũng không thấy xin thi.

Rồi từ đó, chúng tôi xa nhau. Phút chốc đã qua mấy năm trời, tôi một mình lèo-dèo bước theo con đường gió bụi toàn những trống gai, trời như đã rành riêng cho tôi, mà hình ảnh đôi mắt đen kia tôi vẫn giữ nguyên, không hề phai nhạt trong tâm tưởng.

Tôi càng nghĩ lại càng nhớ tôi cô. rồi những cảnh mùa đông vẻ tròn tே ngọt, đã bao phen như sút dục, như bắt buộc tôi phải đi tìm cô mà nhìn lại đôi mắt đen của cô. Nhưng tôi như người trong câu phong dao, đi tìm chim ở bể đông thì chim ăn bể bắc. Người anh họ cô không ở Hanoi nữa, mà thân thuộc bạn bè cô thì tôi không biết có ai. Nhiều lúc buồn-bã vô cùng, tôi ngồi thử một nơi, cố tưởng lại hình ảnh, khuôn mặt tươi trẻ với đôi mắt đen nhánh của cô Loan, và lấy bút chì vẽ ra giấy. Tôi ngắm hình ảnh

Cô ở trên gác, tôi hỏi qua nhà dưới rồi mạnh mẽ lên thang, tuy trong lòng hơi áy náy. Tôi tự nghĩ :

« Ta sắp được thấy đôi mắt đen của ta đây... Đôi mắt đen yêu quí của ta thấy ta, chắc là ngạc nhiên lắm ».

Lên khỏi thang, tôi gõ lần cửa nữa. Mấy tiếng nhẹ gióng quen đáp lại. Tôi bước vào.

Trước mặt tôi người thiếu phu đang khâu, ngừng tay trông lên, nhìn tôi một cách rất ngạc nhiên.

Tôi cúi chào và toan hỏi thăm « đôi mắt đen » của tôi đâu, thì người thiếu phu hồn hồn gọi tên tôi ra :

— Ô kia ! anh Lịch !

Tôi giật mình nhìn lại mới nhận ra cô Loan ! Ô hay ! nét mặt người ta thay đổi được chóng đến thế ư ? Trông cô buồn bã, khác hẳn cái người vui tươi tôi tưởng tượng sẽ lại gặp.

Cô mời tôi vào phòng khách, và không giữ cái mừng rõ thốt nhiên vừa rồi nữa, cô điềm đạm hỏi tôi đến có việc gì. Những lời nói hoạt bát đậm đà, những cử chỉ nhanh nhẹn trễ trung ngày xưa đâu hết ? Cả đến giọng nói cũng xa xăm lạnh lẽo, khác hẳn với giọng cô Loan ngày xưa.

Vì thế, đứng trước mặt người bạn gái của tôi, tôi cũng lúng túng như đứng trước mặt một người đàn bà khác.

Sau tôi thực thà trả lời rằng tôi đến thăm cô là chỉ vì nhớ cô thôi.

Câu nói đường đột của tôi làm cho đôi má cô hơi đỏ lên, chẳng biết là vì cảm cái lòng thành thực của tôi hay là vì e thẹn.

Tôi ngồi nói chuyện với cô vẫn có ý tìm lại đôi con mắt đen đã khiến tôi phải nhớ mong thòn thòn. Nhưng, ô hay ! chúng nó biến đâu cả : đôi lông mày vẫn cong, đôi mi vẫn dài, nhưng sao trông có vẻ bơ phờ, ủ rũ thế ? Cho cả đến cái lòng đen con mắt của cô nữa, cái lòng đen đôi mắt xưa kia mơ màng, mầu nhiệm biết bao.

Cái luồng điện thu hồn ở đây đâu ? Cái mầu đen u-trầm đắm đuối ở đây đâu ? Cái ánh vui tươi, cái vẻ nhanh nhẹn ở đây cũng đâu ?

Đôi mắt kia bây giờ mầu đen đã mờ, có phải chẳng đã phai lạt đi vì nhiều phen khóc lóc ?

Tôi cứ nghĩ vo vẩn như thế mãi, nên ngồi đối diện cô mà không nói được câu nào.

Gần một khắc đồng hồ, chúng tôi ngồi im, không tìm được câu gì để phá tan cái lặng lẽ nặng nề ấy đi. Tôi bắt đầu thấy ngượng.

Bỗng có tiếng giầy đi lên thang gác. Cô Loan liền đứng dậy, nhẹ tiếng bảo tôi :

— Nhà tôi !

Tôi trống ra thì một người đàn ông, trạc độ 35, 40 bước vào ; người trống to lớn, nước da ngăm ngăm, dáng điệu không được nhẹ nhàng lăm. Tôi đứng dậy cúi chào, tự xưng tên và nói là bạn học cũ của « chị Loan » trong trường mỹ thuật.

Về mỹ thuật thì người đàn ông kia không cần biết rõ lắm.

Ông ta là người chú ý đến cái bảng gọi thầu hơn là một bức tranh có giá

Mắt cô đẹp thật. Tôi bấy giờ còn nhớ kỹ từng nét đến mãi bây giờ.

Này cái lông mày nhỏ chạy cong-cong như mướn vây lấy mắt, lông mi dài, mi mắt hơi to uốn một cách rất mềm-mại, và thanh tú. Còn lòng đen con mắt của cô, trời ơi ! sao nó đen đến thế, sâu đến thế. Không biết ở đây có những vẻ huyền ảo gì mà tôi cứ phải đê ý tới luôn.

Cô tính hơi buồn, tôi thường bắt gặp cô đăm-dăm nhìn ra phía chân trời mà vơ-vần. Mắt cô lúc bấy giờ lại đèn thêm, u-ân thêm, hình như chứa-chan đầy những sự âm-thầm bí nhiệm.

Tôi cố nhìn tận đáy mắt cô để tìm lấy vài cái nguyên nhân của sự mờ-màng ấy, nhưng chỉ thấy một mầu ngọc huyền trong suốt như đang chìm đắm mãi đâu-đâu. Có lẽ cô cũng biết thế, vì linh-boảng bắt bỉnh-linh cô chợt gặp cái luồng mắt lô-mãng của tôi, cô sẽ buông đôi mi che kín mắt đi, rồi nhìn ra chỗ khác, nhưng cô khe lại chửng lên nhìn thẳng vào mắt tôi, thu lấy hồn tôi rồi mỉm cười một cách rất ngạo-nghệ khôi hài.

cô một cách âu-yếm tha-thiết như người si tình ngắm ảnh người yêu.

Tôi tưởng không bao giờ còn gặp cô nữa, không ngờ một hôm tình cờ, qua phố cuối tỉnh, tôi trông bóng một người giống cô đi vội vào một gian nhà tây. Ở đài thiếu gì người giống nhau, nhưng tôi sao cứ tin chắc người thiếu phụ hôm đó chính là cô Loan, và tìm cách hỏi giờ là thì biết đó quả là cô bạn của tôi thực.

Gian nhà ấy là nhà chồng cô, một người thầu khoán giàu có nhưng đã lấy chồng hay còn con gái, cô Loan vẫn là người dịu dàng của tôi, mà đôi mắt đen huyền bí kia tôi vẫn ước mong được lại trông thấy.

Nhiều lần tôi đã mon men tới cửa nhà cô, nhiều lần toan dập cửa bước vào nhưng lại ngại rằng cái tình bàng hữu của chúng tôi chưa đủ thân mật. Tôi không thể nào vào thăm hỏi cô một cách nghiêm-nhiên, nhưng cũng không dành là một khách qua đường dừng dừng, nên một buổi chiều kia, sau khi đi vắn vắn khắp Hanoi và lưỡng lự năm, bảy phen, tôi kiểm lấy mấy cỏ vu-vo rồi bạo dạn đến nhà cô gõ cửa.

tri. Nên ông ta chỉ nhìn tôi một cách lanh lẹ, diềm nhiên, kéo ghế ngồi xuống và mời tôi ngồi chơi. Rồi ngoảnh lại bảo cô Loan :

— Dì sao chưa lấy nước mời ông soi ?

Thấy cái vẻ buồn hiu của Loan, lại thấy cách tiếp đãi hững hờ của người chồng, tôi càng thêm ngượng nghịu. Tôi nói mấy câu truyện không có chủ đích, người đàn ông trước còn đáp lại bằng những câu ngắn, sau cũng sẵn lòng tiếp chuyện tôi hơn. Tôi toàn hỏi đến ông việc làm ăn của ông ta, để nhận thè lụa hỏi đến truyện cô Loan mà tôi biết ông ta lấy làm vợ hai, thì bỗng có tiếng mắng theo theo thẳng xe dưới nhà, làm cho người đàn ông đang nói ngừng ngay lại. Tôi đưa mắt ra ý hỏi Loan, thì người đàn ông nói dồn :

— Bà cả nhà tôi đấy ! vừa ở trên phố vè.

Nói rút lời thì cửa bỗng mở ra, một người đàn bà đứng bước vào, như đem theo vào một thứ không khí nặng nề, yên lặng.

Cô Loan đang rót nước bỗng dừng tay, người đàn ông thong thả đứng lên đi vào nhà trong, còn người đàn bà thì lần lượt nhìn cả ba người chúng tôi, không nói.

Loan nhìn đồng hồ lại gần se sẽ bảo tôi, mắt hơi uốn ướt :

— Thôi !.... Anh về đi !

Câu nói buồn bã ra ý miên cưỡng của Loan như cho tôi thấy rõ rệt nỗi khổ sở của lòng cô : của lòng một vợ bé bị vợ cả sử một cách cay nghiệt. Tôi lại thoáng đoán ra cái nguyên nhân bỏ học của cô mấy năm trước. Tôi tưởng tượng đến cảnh một gia đình tung bẩn và đến lòng đau khổ của một cô thiếu nữ ham mến mỹ thuật mà phải bỏ kỹ thuật để đi làm lễ một nhà giàu.... Cái gia đình kia là gia đình cô Loan, mà người thiếu nữ hy sinh một cách cảm động kia tức là cô đó.

Trong có mấy giây đồng hồ tôi đứng trong gian phòng ấy, tôi cũng thấy được biết bao điều mỉa-mai cay đớc của đời...

Tôi ngậm ngùi cầm mũ, nhìn cô một cách thương hại rồi cáo từ lui ra.

Lúc gần xuống thang, tôi còn quay lại nhìn cô Loan một lần cuối cùng.

Ra khỏi phố, gió lạnh bốc cát bụi ném từ trung khiến cho tôi thấy hình ảnh của một quãng đường đời mù mịt.

Trái tim tôi, tôi tưởng đã bị những cảnh éo le ở đời và những bức phong trần của tôi làm cho nguội lạnh, thì hôm ấy cũng thấy hồi hộp buồn sầu vô hạn.

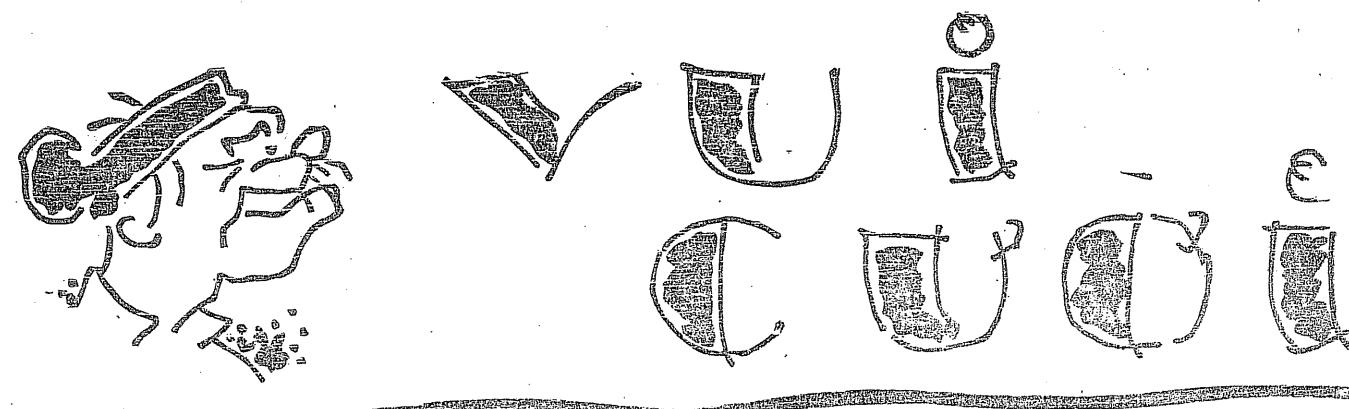
Tôi lững thững đi thẳng ra bờ sông cũng như mỗi khi tôi có điều gì u-uất, đứng trông những con thuyền đi bơ vơ như trôi rạt trên mặt nước để cho tiêu tán nỗi lòng....

Trần-bình-Lộc

THUỐC LẬU THANH-HÀ

Là một món thuốc ché theo phép khoa học, uống vào không mênh mông, không dài dài, không hại đường sinh-dục; chỉ trong 1 giờ đồng hồ thấy kiêng hiệu ngay. Mối mẫn (état aigu) dùng số 3.— Kinh-niên (état chronique,goutte matinale, filaments) dùng số 7. Côn Giang-Mai (syphilis). Hẹ-cam (chancre mou) bệnh nào thuốc ấy chỉ một tuần lě là khỏi rút nọc. Thuốc Lậu và Giang-Mai THANH-HÀ đều giá 0\$60 một ống. Nhận chữa khoán không khỏi không lấy tiền.

Hỏi tại: THANH-HÀ-DƯỢC-PHÒNG HANOI, 55, Route de Hué, 55, HANOI

Của V. V. Mai Quâag ngái

Ai hơn.

Học trò: Quả địa-cầu mà mình ở đây lại tròn như quả bưởi.

Một học trò khác: Đất thẳng thế này mà tròn à? Vô lý.

Anh không tin ra bờ biển xem một chiếc thuyền buồm thì hiểu ngay.

Trên mặt đất còn chưa thấy, huống hồ ngoài biển !

Thì... mình cứ đi thẳng một phương hướng nào đó, rồi sau mình lại về đến chỗ cũ.

Vậy anh đi thử cho tôi xem nào ?

???

Của H. Văn Hanoi

Rõ lẩn thẩn.

Nguyễn - khắc - Hiếu xem thiếp của Lê-công-Đắc mời :

... quá bộ lại chơi soi chén rượu nhạt mừng cho...

Đọc xong lấy đi lấy lại mãi hai chữ rượu nhạt.

Của Võ Danh

Trò quý-thuật.

B một hôm đến chơi nhà A gặp lúc ban dương rủa mặt. B đứng đợi ở phòng khách, đưa mắt nhìn chung quanh thấy trên lủ chè, ban có bầy nấm con voi bằng ngà trông đẹp lắm. B liền cầm một con xem rồi trông trước trông sau, bỏ luôn vào túi.

A thoáng trông thấy nhưng nói ra sợ bạn bè, liền nghĩ ngay được một kế, rồi bước ra.

B hỏi ngay rằng: « thế nào, độ này không đi đâu à? tu đầy chứ? » A trả lời: « không, độ này tôi học quý-thuật. »

— Làm cho tôi a em với.

— Được.

Nói xong, A cầm ngay lấy một con voi rồi nói rằng: « bây giờ tôi bỏ con

Thi T. L. 34

Nhà hàng.— Cụ sơi ca-la-dinh, nước chanh quẩy, hay kem ma ni ?

L. T. Tôi nghe thấy ngoài tỉnh mới có thứ kem ót, ông làm cho nhà cháu một cốc.

Của Q. V. Sơn-tây

À ra thế.

— Đỗ biết lại sao người tây, người ta lại quý đậm ?

— Thị cái lối ở đời là phải thế, và lại phong tục các xít Âu chán vẫn như vắng là thường, chứ có gì mà phải đố.

— Không, không phải thế. Họ quý đậm cũng là vì có diễn-tich kia đấy.

— ...?

— (nói khẽ) nghĩa là đậm họ... họ... để ra tây.

Của T. Micha Hanoi

Láu....

Ba đang thèm ăn bánh, bỗng có khích đến chơi, nó bèn nghĩ ra kế xin tiền khách :

— Ông ơi, ông có muốn tôi làm một hào thành hào ruồi không ?

Khách.— Có, em thử làm đi.

Ba.— Thế ông cho tôi một hào rồi tôi làm cho mà xem.

Khách đưa cho Ba một hào, Ba với vàng chạy đi mua năm xu bánh, rồi đem năm xu về trả khách.

Khách ngạc nhiên. Thế em bảo em làm thành ra hào ruồi đâu ?

Ba.— Kia, ông không biết tinh u. Chả bánh này năm xu nhé, tôi giả hàng bánh năm xu, còn thừa năm xu tôi trả lại ông, thế chả là hào ruồi là gì.

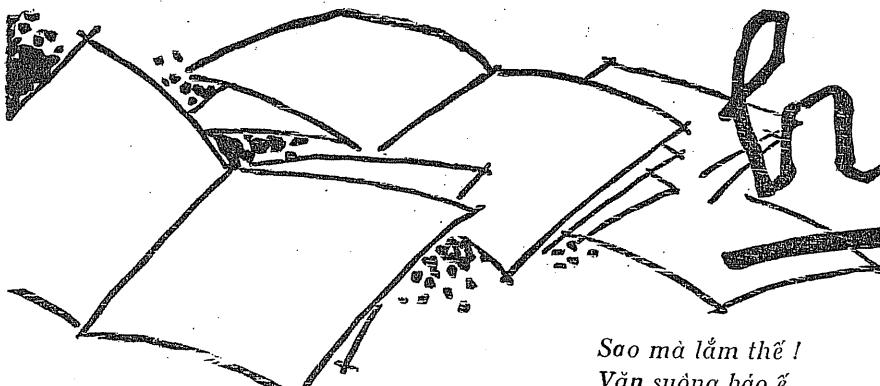
Khách?...

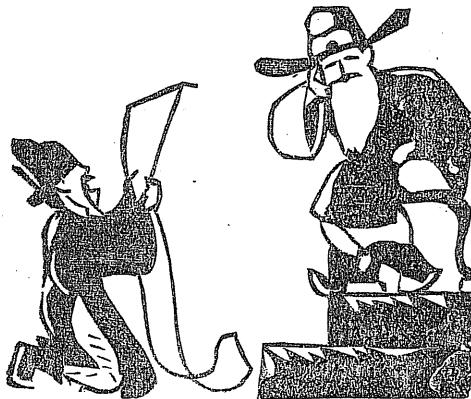
AI BI TÊ-THẮP

Nhức buốt gần xương tê bì ngoài da, chân tay buồn mẩn hình như kiến cắn, nên dùng thuốc tháp hiệu XONG-THÀNH là chóng khỏi, xa gần nhiều người tin dùng mà ai cũng đều khỏi bệnh cả. Thuốc bột ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00. Giang-mai mỗi lọ 0\$30. Thuốc lậu mỗi lọ 0\$60. Thuốc uống em-hoa chóng khỏi bệnh. Khi đã khỏi bệnh thì nên dùng 1, 2 hộp Đường khi bồi thận hoàn là dứt hết nọc độc. Mỗi hộp 2\$00.

XONG-THÀNH
227, Route de Hué — HANOI

TÒ « RẬP-BÔ » CỦA THỒ-CÔNG HÀ - THÀNH

Muôn tầu Thương-dé,
Thần chúc Táo-công
Quý trước sár, rồng
Bái dâng sớ tấu.
Việc năm Quý-Râu
Tại đất Hà-thành
Điều dùi, điều lành
Trình bày cẩn kẽ :

Về đường kinh tế,
Vẫn thấy khủng hoảng.
Sĩ, nông, công, thương,
Đều lâm bệnh kiết.
Nhà văn thất nghiệp
Kẽm bao người.

Cử nhân, tú tài
Ôm bẳng nỗi sô.
Nhà buôn thua lỗ
Võ nợ tú tung.
Thuyền thợ ít công,
Ngáp dài, ngáp ngắn.
Nhà nông túng bẩn,
No gạo, đói tiền.
Tinh thế đảo điên
Hãm trong hắc vận.

Nhung ơn Trời Phật
Đán được hòa bình
Dương tắt lửa bình
Âm yêu dịch tệ.
Song le phải kẽ
Vài chứng tốt lành
Hiện ở Hà-thành
Đang làm huyền náo.
Áy là dịch báo,
Nhất báo tiếng ta
Võ tồ đâu ra

Sao mà lầm thế !
Văn suông báo ẽ,
Chết lun, chết dần
Ngán nỗi tinh thần
Cũng đám quẫn bách.

Lại còn chứng dịch
Tối dị, tối tân.
Là dịch nhảy đám
Ít lâu mới phát.
Mắt thần quan sát
Phải cố làm lơ.
Công tử, tiểu thư,
Nhịp kèn rún rẩy,
Ôm nhau mà nhảy
Chẳng chút thận thò
Khiến lầm nhà nhó
Than phiền bại tục.

Duy nền khoa học
Có lẽ mờ mang.
Tai Thủy-tiên-trang
Có nhà thông thái
Chế ra bô máy
Trống cũng lợ đời
Chạy bằng đèn... Trời
Không cần than, củi
Hiện nay đã gởi
Sang viện Hán-lâm
Để lấy văn bằng
Ghi dài kỷ niệm.

Sau còn câu truyện
Niên lịch thông thư
Thần cũng phải thưa
Thiên định tướng tổ.
Duy : Vĩnh cốc-tử,
Thầy số hàng Ngang
Xuất bản mấy ngàn
Thông thư Niên lịch.
Khoe tài bốc dịch
Tiết lộ thiên cơ
Mách bảo ngày giờ
Cát, hung, hợp, kị.
Chẳng may dân tri
Ngày một mờ mang,
Rõ sự hoang đường,
Chẳng ai mắc dại.
Nhiều phen thất bại,
Thầy số khở tâm
Niên lịch sang năm
Thôi, không in nữa.

Tường khai thực sự
Lá sờ dâng lên.
Kinh chúc Hoàng-thiên
Muôn vạn ức tuế.

Tú-Mô

(Sao trôm đúng bắn chính
của Thồ-công Hà-thành)

CUỘC DIỄM BÁO

Xã Dù hay là Lý Toét ?

Báo Thanh-Niên số 2 ra ngày 27-1-34 ngày trang đầu có một bức tranh khôi-hài : « trong rạp chớp bóng ». Bức tranh không đến nỗi... đẹp lầm, đã toan không xem, nhưng liếc mắt qua, thì, ồ, lạ này ! tranh vẽ một người trông quen quen, hình như đã gặp ở đâu nhiều lần lầm.

Đương cố nghĩ xem ai mà quen tê, chợt nhớ đến Lý-Toét của Phong Hóa A, phải rồi ! đích Lý-Toét rồi ! Nhưng chỉ khác có cái mõm... cái mõm của anh này lại không có râu tôm và khác cả cái tên... cái tên anh này lại là... Xã Dù.

Ngoài cái mõm và cái tên thì rõ là Lý-Toét không sai.

Lý-Toét cả từ cái búi tó ngọt-ngưởng, cho đến cái ô tã, cho đến lời nói. Phải, Lý-Toét nhất là ở câu nói, chứ búi tó thì... ông Đỗ-Thận chẳng có búi tó là gì, có dẽ ông ấy cũng là Lý-Toét nốt hay sao ?

Xã-Dù xem chớp bóng, ngồi sát vào màn ảnh, rồi lầm-bầm, cho mình là đặc sách lầm : « họ đại thật ! giá cứ ngồi sát vào như mình thế này, có

phải vừa xem rõ mà không ai che lấp mắt ».

Nếu Xã-Dù không phải là Lý-Toét thay hình, đổi dạng... thì cũng là anh em chú bác gì với Lý-Toét, vì... rõ nhà ai, quai nhà ấy, không sao lẩn được.

Tôi còn muốn ngờ rằng, chốn báo P. H. dè dì xem chớp bóng ở báo Thanh Niên, Lý-Toét sợ ai nhặt được lôi về thì xấu, nên... cạo râu tôm, đổi danh hiệu đi cho dễ. Nhưng nghĩ lại thì không phải, vì Lý-Toét có đủ cái tự ái để giữ cái tên mình, cho dù nó không hay ho gì. Vả cái bộ râu que củi kia, Lý-Toét yêu lầm, nuôi nó đã từ bao lâu, cũng như ông Đỗ-Thận nuôi cái búi tó từ ngày trúng nước, đòi nào nỡ cắt đi.

Búi tó của Đỗ-Thận còn thì râu tôm của Lý-Toét còn. Râu tôm Lý-Toét còn thì Xã-Dù bên Thanh Niên quyết không phải là Lý-Toét, (mà chỉ là con cháu Lý-Toét đó thôi). Tôi tin như vậy đó, cũng như ông Phạm Quỳnh đã tin rằng : truyện Kiều còn, tiếng ta còn, tiếng ta còn, nước ta còn, nước ta còn, ghế thượng thư còn !...

Ngô Khê

CÓ XEM SỐ MÙA XUÂN của PHONG HÓA

MỚI BIẾT RÕ ĐƯỢC BÁO
GIỚI QUỐC NGŨ ĐÃ TIẾN
ĐẾN BỤC NÀO RỒI

Thi L. T. 32

Lý Toét. — Thế thì bố ai uống được !

THUỐC LẬU HỒNG - KHÈ

Bệnh lậu mới phát ra mủ, ra máu, buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chưa khỏi rút nọc, mỗi khi uống rượu, thúc đêm, trong người nóng nẩy, lại thay có mủ và xem trong nước tiểu có vẫn, uống thuốc này đều khỏi rút nọc. Thuốc đã mau khỏi, lại không công phật, nên được anh em chí em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khở. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tim-la phát hạch lén soài, nóng rét lở loét quy đầu đau, xương, thịt, rít đầu, nổi mề-day, ra mào gà, hoa-khẽ, phá lở khớp người, uống một ống thuốc là kiến-hiệu, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giàn-thép đến tận nơi.

HỒNG - KHÈ DƯỢC - PHÒNG

88, Route de Hué (số cửa chợ Hòm) Hanoi — Téléphone 755

ĐẠI-LÝ HỒNG-Khở — M. Đức 73, Belgique, Haiphong — Ich-sinh-Đường 190, hố Khách, Nam-dịnh — Xuân-Hải 5, Rue Lạc-son, Sơn-tây — Phúc-Long 12, Cordonnier, Hai-duong — Bát Tiên, Maréchal Foch, Vinh — Bát Tiên quái ải, Paul Bert, Hué — Bát Tiên, Tourane marché — Rue Marché Nha-trang — Đức-Thắng 148 Albert 1er Dakao Saigon — Có đặt đại-lý khắp ba Kỳ — Ai muốn nhận làm đại-lý xin viết thư về thương lượng.

Tuyệt vời

MÃN CHÂU QUỐC

Quốc là nước, Mân châu quốc đây
là nước Mân châu chứ không phải
là con quốc nào của nước Tầu, như
ta có thể tưởng lầm.

— Mân châu mà thành ra một
nước? Lạ quá!

Trước kia, tôi vẫn không biết,
nay nhân được đọc tờ tuyên ngôn
của thủ tướng nước Nhật mới hay
rằng Mân-châu đã thành một nước,
mà một nước hoàn toàn độc lập!
May vậy thay!... cho nước Nhật.

Tờ tuyên ngôn ấy, xin dịch như
thể này:

« Nước Nhật-bản cũng vui mừng
như nước Mân-châu, tình giao hiếu
của hai nước vốn đậm thắm về việc
chính phủ Mân đã tỏ ra cho Tông-
thống Phổ-Nghi biết lòng ao ước,
mong mỏi Tông-thống lên ngôi cửu
trùng là chỗ đức Thượng-đế gọi
Tông-thống lên... »

« Đã hẳn là sự Tông-thống Phổ-
Nghi lên ngôi vua sẽ được nhân dân
hoan nghênh, chẳng thế mà chính-
phủ hàng ngày tiếp được không biết
bao nhiêu là thơ của dân gửi đến
xin chính phủ làm lễ tôn quân ngay. »

« Lễ tôn quân đó sẽ tỏ cho thế
giới biết rằng nước Mân-châu là một
nước độc lập, và nước Nhật không
hề có dã tâm thôn tính nước ấy »

Nước Nhật tử tế quá! Nước Mân-
châu phải tôn Nhật lên bực ân nhân
như đã tôn Phổ-Nghi lên ngôi Hoàng-
đế mới phải! Đã cứu Mân-châu ra
ngoài vòng nô lệ nước Tầu, lại
tuyên ngôn hộ rằng được độc lập,
cái công của Nhật đối với Mân-châu
đã to lấn thay! Giá đem cả Mân-
châu hiến không cho Nhật làm thuộc
địa mới đền được cái ơn lớn lao ấy!

Tờ tuyên ngôn lại nói rằng ngôi
Hoàng-đế Mân-châu, chính đức
Thượng-đế để dành cho Phổ-Nghi.
Ý hẳn muốn bảo đức Thượng-đế đây
là... nước Nhật. Vậy thì Nhật không
nhưng là ân nhân của Mân-châu, lại
là ân nhân của Phổ-Nghi nữa. Rồi
đây lên ngôi báu xong, Phổ-Nghi
chắc phải đến đem mình và nước
để dưới quyền bảo hộ của Nhật mới
đền được cái ân sâu của họ.

Ân đã sâu vậy, lẽ nào mà nhân
dân không hoan nghênh. Vả lại
nhưng dân không hoan nghênh đã
bị giết chết cả rồi, còn đâu! Tú-lý

TRUYỆN VUI

THẾ THÌ HÒA

(Hình như truyện cũ)

Ông khóa Đítết là một người cao cò,
thích đánh cờ, nhưng chỉ đánh cờ tiền.
Ai đến chơi nhà ông ta mà muốn cùng
ông tiêu khiển một ván cờ, thì dấu
là bạn thân đến đâu ông cũng không
chiều ngồi tiếp « lối nước lỗ ». Ông ta
cố bùi dài cái mõi dưới ra, lim dim
nhầm một bên mắt lại để ba tiếng
« lối nước lỗ » ông nói ra được hết súc
có nghĩa khinh bỉ. Vì ông khóa có
tính hay nói châm trích và khôi hài.
Hãy gặp dịp có thể chế riêu hay bông
đùa được là không bao giờ ông khóa
chiều bỏ qua.

Ông khóa Đítết tuy mới 40 tuổi mà
đã hai đời vợ. Người vợ trước sinh
được một cô con gái rồi thì mất. Người
vợ sau là người đàn bà góa, khi lấy
ông khóa cũng đã có một cô con gái
riêng rồi, sau sinh với ông ta một cậu
con trai.

Tôi kê dài dòng như thế, chắc độc
giả nghe lấy làm khó chịu đấy lầm
nhỉ. Tôi cũng biết thế, nhưng khôn nỗi
truyện không thuật cờ đầu có đuôi,
nhất là câu truyện này, thì không ai
có thể hiểu được.

Một hôm ông đồ Đạc, người cùng
làng, đến chơi với ông khóa, cố nhiên
là để đấu cờ mà cố nhiên là đấu cờ tiền.
Ông đồ cũng cao cờ lắm, có phần lai
sắc nước hơn ông khóa, nhưng phải
cái đèn, thường thua nhiều mà được
ít. Ông đồ lại phải cái kiết, có lẽ cũng
vì thế mà hay thua chăng.

Hôm nay ông đồ cũng chỉ có một
đồng bạc, tiền đong gạo của vợ mà
ông mượn tạm, vì ông yên tri, ông
chắc chắn rằng thế nào hôm nay cũng
được. Ông vừa học được một thể cờ
mới, ghê gớm lắm!

Nhưng hôm nay ông đồ vẫn đen quá,
lại gấp nước bể, và sắp sửa thua.

Ông đương ngồi cầm cự loay hoay
nhឹ nước gõ và ông khóa đương rung
đùi hút thuốc lào, mắt lầm le nhìn hai
đồng bạc cuộc đặt trên bàn cờ,
thì ở ngoài sân có tiếng trẻ con đánh
nhau túi bụi.

Một lúc sau, vợ ở sân đi vào, ông
khóa hỏi:

— Cái gì mà chúng nó làm àm-ī lèn
thế, để cho ông đồ nghĩ cờ chứ (ý
chừng ông khóa nói riêu).

Bà khóa đáp:

— Con ông và con tôi đánh con

Ba Ếch. — Thưa cô, vừa rồi tôi tránh lầm sang tay trái, cô di lại để tôi tránh sang phải.

chúng ta (ý chừng bà khéo nói kiêu: con riêng của ông và con riêng của tôi đánh đứa con chung của hai người).

Ông khóa phì cười, nói luôn:

— Thế thì hòa!

Ung dung, tĩnh đặc, ông đồ Đạc
ứng dậy, một tay cầm đồng bạc bỏ
túi, một tay xoa phẳng bàn cờ:

— Vâng, hòa thì hòa!

Ông khóa còn đương ngẩn người ra
thì ông đồ đã mau chàn ra túi cổng rồi,
và phóng nước đại về nhà, để kịp trả
lại vợ tiền đong gạo.

Khái-Hưng

TÙ RẮN CẠP-NONG ĐÊN RẮN HỒ-MANG

Tiếp được của một bà đọc báo bức
thư sau này:

Hanoi, le 26 Janvier 1934.

A M. Hàn dài.. đậu

Trong truyện « Ông phán nghiên »
của Thế-Lữ có đoạn:

«... vì tôi vừa thấy một vật rất ghê
gớm: một con rắn cạp nong lớn...»
rồi dưới ông Thế-Lữ lại nói: « tôi
ngay đến con rắn hồ mang ». Vậy
thứa ông, rắn cạp nong dù nó lớn nó
cũng không thế nào lột ra con rắn hồ
mang được, nếu ông không tin, ông
lên hỏi ông Tiểu mà xem.

Ông Hàn ơi, tôi đoán chắc độ này
gần Tết, ông đang chờ nhiều đậu để
gói bánh trưng, nên không thì giờ
nhặt hết chửi gì.

Tôi nhặt hộ ông như thế, ông có
bằng lòng không? Nếu ông không lấy

thể làm mếch lòng mà mắng thầm tôi
là cơm nhà việc người thì kỳ sau tôi
lại xin hết sức nhặt hộ ông.

Tuy vậy, nhưng tôi cũng mong kỳ
sau sẽ không thể nào nhặt được nữa.

Xin kính chào ông,
La veuve Yên-Hồ.

Trả lời.

Tác-giả ông « phán nghiên » lại là
người viết những câu:

« Ngọc Hồ nước phẳng nghiêm
như giận. »

« Một áng hương bay.. vân.. vân.. »

Nghĩa là một anh chàng mơ màng bất
tri, và hay dâng trí vô cùng, cho nên
trong lúc viết hai chữ *cạp nong*, chẳng
biết lần thầm thế nào lại nghĩ đến
« Hồ... » mà chữ *hồ* lại hơi giống
chữ *hổ*, nhân lại đang viết truyện có
rắn, nên viết ngay là rắn « *hổ mang* ».
Áy thế là rắn cạp nong hóa ra rắn *hổ*
mang lúc nào Thế-Lữ cũng không
biết. Anh chàng đợi đến lúc báo đã in
rồi mới sực nhớ ra thì đã muộn, nay
nhắn tôi cảm ơn bà độc-giả đã nhặt
hạt đậu dọn dùm.

Còn riêng tôi, không những không
lấy sự bà nhặt hộ mà mếch lòng, lại
còn kết súc vui mừng mà cảm ơn nữa,
vì xin thú thực, đạo này gần tết, quả
có bận thực.

Ước gì số báo Mùa Xuân « ra kỳ
sau » được bà nhặt hộ cho tất cả, để
tôi rồi rải mà ăn tết, thì thật không
còn gì may hơn nữa.

Hàn dài.. đậu

NÊN DÙNG PHÁO VIỆT-NAM

Hiệu Tường-Ký, Hạnh-Phúc, Khánh-Thọ

BÁN TẠI HIỆU TU-ÖNG-KÝ

78-80, PHỐ HÀNG ĐƯỜNG VÀ 44, PHỐ HÀNG Bồ, HANOI

Xưởng chế-tạo: làng Phú-xá, Hà Đông
có đặt đại-lý khắp tam kỳ

KIỀU NHÀ LỐI TỐI TÂN

Vẽ kiều nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay.
Bản-sở đã vẽ được 225 cái kiều nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh,
vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài
lại Bản-sở xem đủ 225 cái kiều đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được
vừa ý và sẽ có ngôi nhà sinh đẹp hơn hết. — Tính giá rất hạ
tại các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-sở trong 16 năm nay.

NHUẬN-ÓC

168, Rue Lê-Lợi — HANOI (Gần trường Thể-dục)

TOUT POUR ARCHITECTURE

Cửa BẢO-SƠN và KHÁI-HƯNG

Hai cảnh mộng

Trong khi ấy, Minh phần uống nhiều rượu quá, phần vì cảm xúc quá mạnh, thiêm thiếp trên ghế bàn, đầu cúi gục xuống cánh tay.

Tiếng cười nói bên tai Minh nghe một lúc một nhỏ, một kẽm rõ dần.

Rồi Minh bỗng thấy mình đến một nơi xa lạ, ở giữa một đám đông người không quen biết. Nơi ấy là một tòa nhà trán lê nguy-nga, bài trí theo những kiểu cực kỳ tân sảo. Nhất là những người Minh gặp ở đây đều là những hạng ăn chơi, sang trọng, y-phục lộng lẫy...

Chủ nhân, một phong-lưu mỹ nhân, ra đón tiếp Minh Minh ngắm chủ nhân thấy na-ná như Nhung: Cũng khuôn mặt trái soan, cũng đôi mắt sáng quắc, và cặp môi mỏng mà đỏ thắm.

Minh cúi đầu chào, chủ nhân đưa tay ra bắt tay. Những hạt kim-cương ở mẩy cái vòng tay phản chiếu ánh đèn điện làm cho Minh chói mắt.

Minh ngồi xuống ghế, loay-hoay tự hỏi: « Sao mình lại đến đây? » Bỗng tiếng máy hát ở đâu lên tiếng, du dương, êm-ái, xa xăm trong cõi mộng. Minh vừa nhận ra được nhiều bài đã nghe ở nhà Nhung, thì trước mắt chàng, Nhung và Mạc đã đương đứng cười.

Rồi chủ nhân mời khách sang phòng ăn...

Thởt nhiên một cảnh tượng rất ghê tởm như bức tranh tả chân vụt vã ra rất rõ ràng ở trước mắt Minh. Trên một cái bàn dài trải khăn trắng, các món ăn còn thừa để lộn xộn, lẫn với những cánh hoa tan tác. Chỗ này chai rượu đồ làm đồ hoen cả khăn bàn trông như vấy

máu, chỗ kia cái cốc úp ngược trên vũng rượu sâm-banh.

Ngó tới những người dự tiệc, Minh càng ghê tởm hơn. Người thì nằm gục đầu xuống bàn, tóc lòa sòi và trót dầm rượu, người thì hai tay chống gối, đầu cúi rũ xuống, như người sắp bị chém. Người thì nôn, người thì oe, người thì cười, người thì khóc. Lại có nhiều cặp trai gái quàng lấp vai nhau mà ngủ gục bên lưng tựa ghế.

Minh tưởng tượng đứng trong nhà đèn. Nhưng chàng kinh hãi biết bao, khi ghé lại gần nhìn kỹ, thì một cặp trong những cặp trai gái ấy chính là chàng với Nhung.

Minh cầm cổ chạy.

Nhung kỳ dị xiết bao, hết thấy những yến khách cũng đều đứng dậy chạy đuổi theo. Minh chạy mau, bọn họ cũng chạy mau, Minh chạy chậm, bọn họ cũng chạy chậm, Minh đứng lại thở, bọn họ cũng đứng lại thở.

Minh liếc mắt ngắm họ, thì người nào người nấy, từ đàn ông cho chí đàn bà đều mặt đỏ như gấc, đầu tóc bơ phờ, áo quần lôi thôi, lèch thếch.

Kẻ thì « cà-vạt » rách tươm hặc hoen ố rượu hồng. Kẻ thì khăn « san » bay phấp phới cùng với những tà áo buột hết khuy.

Minh lại cầm đầu chạy. Họ lại đuổi theo.

Minh vẫn chạy. Một lát, quái cõi trống lại phía sau, không thấy bọn kia đâu nữa, Minh bần dung bước. Tiếng máy hát của một bài theo điệu « foxtrot » vẫn còn văng-vẳng đuổi theo.

Minh đưa mắt nhìn quanh thấy mình đứng ở giữa một vườn hoa rầm sắc.

Vạn vật dồn trong bầu không-khi hoàn toàn yên lặng. Cả tiếng máy hát cũng im. Và lạ nữa, là những con chim bay nhảy trên cành cây hoàng-lan cũng đều im phăng-phắc. Có con, Minh trông như đang hót mà lắng tai nghe vẫn không có tiếng.

Những bông hao huệ trắng muốt rung rinh trên cuống dài và mềm, Minh trông như đàn bướm trắng xếp hàng mà bay lượn, xa tắp tận chân trời.

Minh vẫn đi... Rồi chàng đến một cái vườn chung quanh có đậu nứa đan mắt cáo, ken bắng lá và hoa kim-liên. Trong vườn trồng toàn một thứ hoa cẩm-chướng có đủ các sắc. Minh vui sướng quá, nhách một nụ cười và đến ngồi dưới dàn móng-rồng đầy hoa, đưa mắt ngắm, vườn hoa như vừa vụt biến vào trong một cảnh trọng khác: Các cây và hoa lá đều tăm ánh trắng rám xanh mát dịu dàng.

Một luồng gió lạnh thổi qua. Minh quay lại: Liên đứng sau lưng chàng và nhìn chàng một cách âu yếm và phục tòng. Chàng nhớ lại cả một thời kỳ đằng-dắng.

Rồi hai người đi hái hoa. Liên ngắt rất nhanh, chỉ trong vài phút đã đưa cho Minh một bó. Minh đưa bó hoa lên mũi và liếc nhìn mỉm cười với Liên. Nhưng Minh kinh ngạc, vì chàng không ngửi thấy mùi cẩm-chướng, mà chỉ nhận ra có mùi nước hoa « linh-lan » là thứ nước hoa Nhung thường dùng.

Cau mặt, Minh vứt bỏ hoa xuống đất thì mỗi bông hoa biến thành một người, mà trong đó có Liên nằm ngã ngất ở trong lòng chị em bán hoa.

Minh nhón nhác nhìn quanh. Cảnh vườn hoa đã biến ra cảnh chợ Đồng-xuân... Vang vẳng tiếng kêu

Tranh cửa ĐÔNG-SƠN

cầu cứu xen lẫn với tiếng cười khanh khách.

Minh sợ cuống quít thì lai có tiếng hổ gầm bên tai, Minh mở mắt tỉnh choàng giật mình, thấy mình vẫn nằm trong chiếc ghế bàn. Dưới nhà, tiếng Mạc cười như nắc-né. Một cái ô-tô vừa mở máy chạy. Bên cạnh, Nhung ngồi sực nức mùi nước hoa « linh-lan » và vẻ mặt buồn rầu, một tay mát lạnh nắm tay chàng.

Minh thở hồn-hồn, hỏi:

— Có can gì không?

Nhung ghé tai đáp:

— Không, mình à. Nhưng mình làm sao thế?

Minh nhón nhác:

— Không....Tôi ngủ có lâu không? Đó nữa giờ thôi. Nhưng mình có ngủ đâu! Em thấy mình luôn luôn thở dài và nói mê.

— Thế à!...Sợ qual xe ô-tô nào thế?

— Anh Đức về đồn điền đấy.

Minh ngạc như không hiểu

— Anh Đức về đồn điền?

— Ủ...Nhưng mình làm sao vậy?

Minh như người mất trí khôn nhách một nụ cười vơ vẩn.

— Minh ngồi đây nhé, để em xuống pha cà-phê mình xơi.

Minh gật. Một lúc sau, Mạc lén gác, vì chàng tưởng Minh còn ngủ không dám đi mạnh, sợ lại bị Nhung mắng. Song khi nàng thấy Minh đã thức giấc và đương đứng chải đầu ở trước tủ gương, thì nàng cất tiếng cười lanh lanh.

Minh quay lại hỏi:

— Có gì thú mà Mạc lại cười thế?

— Anh đã dậy đấy à. Anh phải biết vì anh ngủ mà ban nãy, em phải cái tát nê nãy.

— Sao vậy?

— Cả biết tại sao.

BÁC-SỸ ĐẶNG-VŨ-LẠC — Y-SỸ LÊ-TOÀN

CHỮA MẮT

HỘ-SINH-VIỆN. — Bác-sỹ ĐẶNG-VŨ-LẠC chuyên nghề đỡ đẻ và các bệnh đàn bà con trẻ, trông nom cho người sản phụ trong khi ở nhà hộ-sinh và trẻ sơ-sinh trong một tháng

LẠI MỚI MỞ

NHÀ HỘ-SINH PHỤ 93, hàng Đồng (Cuivre prolongée) Télephone: 653

BÁC-SỸ NGUYỄN-VĂN-LUYÊN

8, Rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH ĐÀN BÀ CON TRẺ

số 8, phố Đường-Thành — Hanoi
(Đường Cửa-dông sau phố Xe-Điển)

Tiệm chinh BOMBAY, 89, hàng Khay đã nhận được ở Hong-kong — Đoạn Thượng-hải toàn to — Nhung đèn may áo các bà — Satin tuyêt nhung — Satin souple. Nhung Ánh-sáng hoa và chọn các màu. Gấm — Satin thêu Kim-Tiến và chỉ to các màu. Còn nhiều hàng lụa nữa.

— Nhưng ai tát Mạc thế?
— Lại còn ai. Nhưng chứ lại còn ai nữa.

Minh mỉm cười:
— Khốn nạn! tội nghiệp, em tôi bé bỏng.

— Rõ khéo! ai khiến anh thương hại đấy. Có từ tết thì hôn đèn đi.

Vừa rồi, Mạc vừa ghé má lại gần mồm Minh. Không nghĩ-ngợi, Minh đặt môi hôn... Bỗng chàng rùng mình, ghê sợ. Cái cảm trong mộng, cái cảnh xa hoa, nhục dục lại hện về ra rất rõ ràng trong trí nhớ.

— Anh làm sao vậy? Anh đừng giận, chứ em trông anh như người điên vậy.

Quả thực, hình dáng, diện mạo Minh như hệt một người điên, nhất là cặp mắt tròn trừng nhìn vào gương càng như chứa đầy những tư tưởng ghê gớm. Mạc không có vẻ sợ hãi, vẫn cười khanh khách, rồi bảo Minh:

— Anh là một người rất lạ.

— Sao lại lạ?

— Anh mù, anh viết văn, anh nổi tiếng, anh được dì em yêu. Tưởng thế cũng đã lạ lầm rồi. Nhưng chưa thấm vào đâu với một sự lạ hôm nay.

Minh chau mày, Mạc lại nói luôn:
— Ban nãy chúng mình vào chợ, hẳn anh còn nhớ?

— Còn nhớ.

— Mô cô hàng hoa ngất đi, chính cái cô bán hea cho ta ấy. Vừa rồi em giở gói hoa ra cắm lọ, thì lạ quá, anh à.

Nhưng lạ thế nào mới được chứ?

— Trong bó hoa có năm chục bông.

— Năm chục bông?

— Vâng, năm chục bông. Chẳng biết cô hàng hoa gửi tặng anh, hay cô ta vô ý để quên trong gói hoa.

Mạc đứng lặng người, không nói được nên lời, thì Mạc lại nói tiếp:

— Nếu cô ấy đi hăng hái chỉ tặng anh mới có lý. Anh Đức thì gẫu có, chẳng cần đến năm chục bông ấy, mà tặng chúng tôi thì không có nghĩa gì hết.

— Đâu? năm chục bông ấy bây giờ để đâu?

— Đây. Dì em bảo em giữ để trả lại cô hàng hoa.

Minh đỡ lấy tập giấy bạc năm đồng chàng đưa cho Liên bùa nợ. Chàng còn nhớ rõ hmach bốn tờ giấy mới và sáu tờ giấy cũ mà trong số ấy, một tờ rách gần đứt ra làm đôi. Minh bỏ tập giấy bạc vào túi áo, bảo Mạc:

— Thôi cô để rồi tôi trả lại cho.

Mạc mỉm cười, nhớ lời Liên:
« vợ anh ấy cũng bán hoa », rồi nhánh hỏi một cách rất tinh ranh:

— Anh quen cô hàng hoa ư?

— Có.

— Thú nhỉ, cô ta đẹp lắm, anh à.

Minh đã lấy mũ đội và tòng thả bước xuống thang gác. Mạc chạy theo hỏi :

— Anh đi đâu đấy? Hay anh đi trả tiền cô hàng hoa?

— Phải!

— Anh nhớ về ăn cơm chiều nhé?

— Được.

Một lát sau, trong khi đứng đánh phấn ở trước gương Mạc trông thấy bóng Nhung bung cốc cà-phê lên gác. Nhung hỏi Mạc:

— Anh Minh đâu?

— Không biết, dì a.

— Vậy lúc Mạc lên, anh ấy còn ở đây không?

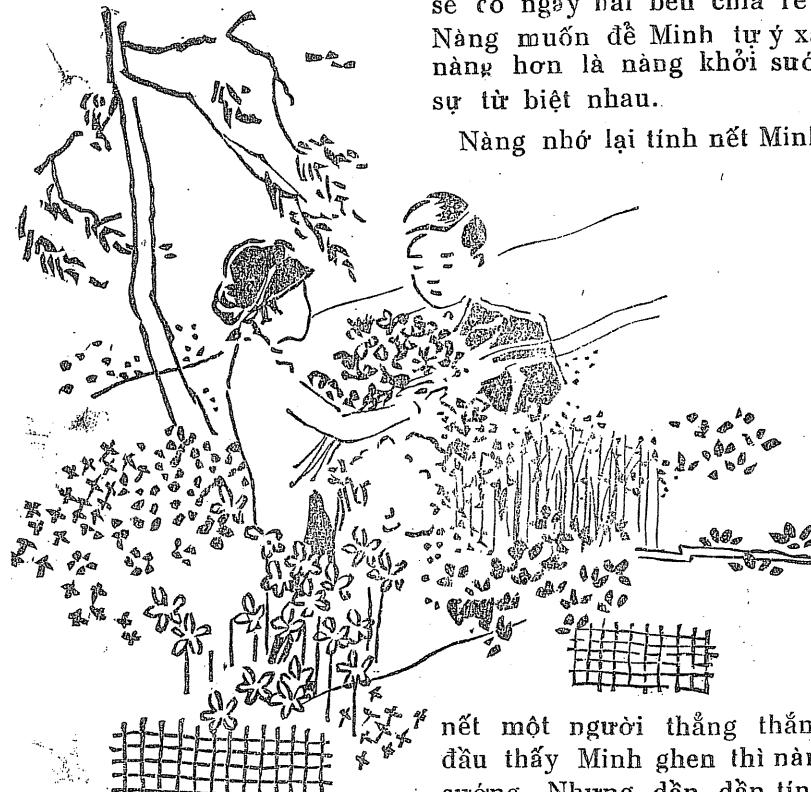
— Còn.

Nhung đặt cốc cà-phê xuống bàn, dăm dăm nhìn bóng Mạc chiếu trong gương:

— Mày đã lôi thôi gì với anh ấy hasn?

Mạc quay lại đáp:

— Không. Cháu có lôi thôi gì đâu.

Nhung hỏi:

— Mày ác lầm kia, sao còn lạ gì!

— Ô hay! Dì cứ mắng cháu hoài.

Cháu có ác gì đâu. Cháu chỉ kể truyện năm chục bông cho anh ấy nghe thôi chứ.

Nhung kinh ngạc:

— Đã biết ngay mà! Mày ác lầm, vây mày có biết anh ấy đi đâu không?

— Cháu đưa tập giấy bạc cho anh ấy rồi. Anh ấy bảo anh đi trả lại cô hàng hoa.

Nhung bỗng chép miệng, lầm bầm nói một mình:

— Thôi, thế cũng xong.

Là vì Nhung yên trí rằng Minh trở lại với Liên. Trong một tuần lễ nay Nhung nhận thấy tính nết Minh đổi khác hẳn, không vui vẻ, đùa bẩn như xưa nữa. Có khi chàng ngồi thử người như sống trong một hoàn cảnh khác, rồi thỉnh thoảng,

chàng cất tiếng cười, Nhung nghe ghê sợ rung mình.

Trước kia, đọc văn của Minh, Nhung tưởng Minh chỉ có một tâm hồn lâng-mạn, chưa đầy những sự yêu thương nồng nàn....

Nhung một ngày nàng một hiểu rõ thêm rằng hai trái tim của Minh và Nhung không thể hòa cùng một nhịp, và sự lâng-mạn của Minh chỉ là sự lâng-mạn êm đềm, trong sạch, khác hẳn với tấm yêu phóng đãng của mình: Hạnh-phúc của Minh chỉ có thể ở trong gia đình đầm ấm.

Đã từ lâu, Nhung muốn ngỏ ý kiến ấy với Minh, nhưng nàng vẫn trù trừ chưa dám. Vì thực ra, nàng đã quen sự yêu dấu thành thực của một trái tim ngày thơ. Và nàng yên trí rằng thế nào cũng sẽ có ngày hai bên chia rẽ nhau. Nàng muốn đề Minh tự ý xa lánh nàng hơn là nàng khởi sướng ra sự từ biệt nhau.

Nàng nhớ lại tính nết Minh, tính

bọc. Trí nhớ của Nhung ôn lại hôm nay đến nhà Minh. Nàng lầm bầm:

— Địa vị của ta không phải ở đấy, mà địa vị chàng không phải ở đây... Mỗi người nên đi một đường, không thể cùng nhau đề huề trên con đường ân-ái mãi được.

Mỉm cười, Nhung đứng dậy gọi Mạc. Mạc hắp tấp chạy lại. Nhung hỏi:

— Anh Minh có nói bao giờ về không?

— Không, dì a.

— Mạc a, dì chắc cái người ngất đi ấy là Liên.

— Liên là ai vây, dì?

— Là vợ anh Minh.

Mạc cười một cách ngày thơ: Ô! vợ anh ấy đẹp nhỉ.

— Dì nhớ lại thi đích lầm rồi. Với lại chẳng phải Liên thì sao anh Minh lại nhân số tiền năm chục ấy. Chắc anh Minh viết giấy cho vợ kêu túng, nên vợ gửi cho bằng một cách gián tiếp như thế đấy.

— Bán hoa mà giấu nhỉ?

— Hắn chủ lị. Cháu không thấy chán người bán hoa đi xe cao-su nhà đấy ư?

— Thế rồi sao, dì nhỉ?

— Dì nghĩ mà thương hại con bé. Dì cháu ta quen chơi bởi chẳng còn tấm ái-tình ngày thơ mà thành thực của nó nữa. Nhác thấy chồng đi với gái, nó vừa tức, vừa ghen, đến nỗi ngất đi, thì đủ biết nó yêu chồng nó đến đâu.

— Có lẽ anh Minh, về với vợ đấy, dì nhỉ?

— Dì cũng mong thế.

— Ô! thế thì sướng lầm nhỉ?

— Đừng hồn, Mạc!

Nhung Mạc nói luôn:

— Thực dì đừng giận, chứ cháu chẳng biết sao dì lại yêu được một người nghèo sáu nghèo sơ như vầy.

— Im, Mạc!

— Còn những người, nay tăng dì cái nợ, mai tăng dì cái kia, có khi khuynh gia bại sản về dì, thời dì chẳng coi ra đâu.

— Đã, bảo im mà lại.

— Cháu cũng phải nói cho dì biết chứ... Cháu không muốn dì bắt công như vầy.

— Im ngay, không tao tát chết bây giờ.

Mạc phung phiu, lầm bầm bước xuống thang gác.

(còn nữa)

BỒ HUYẾT TRÁNG DƯƠNG

Đàn ông vì thận suy, huyết ít, dương sự không mạnh, hoặc bị tuyệt dương, uống nhiều thuốc trắng dương mà không hiệu quả, ấy là vì chỉ biết bồ-thận mà không biết nuôi huyết. Bệnh ấy chỉ dùng nửa liều (tô) BỒ-HUYẾT ĐẠN của THỌ-DÂN Y-QUÁN, thi chẳng những dương-sự lại mạnh hơn trước, mà sức lực còn khỏe hơn nhiều. Thuốc này vừa bồi-thận vừa bồ-huyết, lại không làm cho dục hỏa bốc lên. Những người tuổi già, vợ trẻ dùng một liều thuốc này sẽ sinh con trai. Mỗi liều 8 hộp, mỗi hộp 3\$00.

Ở xa muôn mua, xin viết thư và gửi mandat cho ông:

PHẠM - QUẾ - LÂM, 54, Phố Sinh - từ, Hanoi

Joseph TRẦN-DÌNH-TRÚC

LUẬT-KHOA CỦ-NHÂN ĐẠI HỌC-ĐƯỜNG

PARIS. CỔ-VĂN PHÁP-LUẬT

Số 5, Hàng Da cũ, Rue des Cuirs
(cạnh bãi chợ Hàng Da, Hanoi)

Việc kiện tụng, làm đơn, hợp đồng, văn-tự.
Đòi nợ. Mua, bán, nhà, đất. v. v....

Lệ hỏi pháp-luật: mỗi lượt 1 đồng

Ở xa xin gửi mandat

PHÒNG THĂM BỆNH

Bác-sỹ NGÔ-TRỰC-TUÂN
Có bằng chuyên môn Dực-anh của
Đại-học đường Paris

46, Phố hàng Cót — Hanoi
Giáy nộp số 725

Giờ khám bệnh:
Sáng từ 7 giờ đến 11 giờ
Chiều từ 4 giờ đến 7 giờ
Thăm bệnh ngoài phố mời giờ nào cũng đ

Những việc chính cần biết

trong tuần lễ

TIN TRONG NUỐC

40 chính trị phạm Đông-dương được ân xá.

Theo lời yêu cầu của quan Toàn quyền Pasquier, trong dịp đức Bảo-dai ra Bắc-kỳ, chính phủ Pháp đã ân xá cho 40 chính trị phạm Đông-dương. Trong số này có 30 người được ân xá (tha bổng) và 10 người được ân giảm từ một cho đến 3 năm tù.

Dân Bắc-kỳ lại được giảm thuế 10%.

Trong năm 1934, dân Bắc-kỳ lại được giảm thuế 10% về thuế chính ngạch bắn xú và thuế bách-phần thu cho ngân quỹ Bắc-kỳ, ngân quỹ hàng tinh và ngân quỹ các thành phố Hanoi, Haiphong, Nam-dinh, Haiduong.

Nhà Vạn-bảo chưa nhận cầm đồ vì chưa tìm được người quản lý.

Chức Toàn quyền Đông-dương.

Trong chính giới Pháp có tin Nội-các định cử ông Alexandre Varenne sang làm Toàn quyền Đông-dương. Lại có tin nói đến các ông: Lamoureux, Piétri, Paul Reynaud và Cayla (Toàn quyền xứ Guadeloupe).

Mồng một tết sẽ có nhật thực.

Đến đêm 16 tháng chạp ta (30.1.34), hồi 11 giờ 4 giây sẽ có nguyệt thực và ngày mồng một tháng giêng (14.2.34) vào khoảng 5 giờ 28 phút buổi sáng sẽ có nhật thực.

CÁC KỶ THI

Thi tham tá bản xứ tập sự.

Đến tháng Décembre 1934, sẽ có các kỳ thi tuyển tham tá bản xứ tập sự tại các nơi Hanoi, Saigon, Huế, Phnom Penh và Vientiane.

Thi tri châu hạng ba.

Đến 17, 18 và 19.4.1934 này, tại phủ Thủ-sứ sẽ mở một kỳ thi tri châu hạng ba.

Đơn dự thi phải gửi đến phủ Thủ-sứ trước ngày 16 Mars 1934.

PALACE

TUẦN LỄ NÀY :

Chiếu tịch : CLOCHARD

Do kép hát khôi-hài mà các bạn mong đợi, BISCOT sắm vai chính. Vắng mặt trên màn ảnh đã lâu nay, BISCOT lâu nay hết sức trổ tài hát hay, khôi hài lý thú để hiển các ngài hơn tiếng đồng hồ thú vị.

Rạp Palace sắp đem chiếu những cuốn phim Bất Hủ sau này :

LA DAME DE CHEZ MAXIM'S.

CIBOULETTE.

LES DEUX ORPHELINES.

Xin nhớ đón xem kéo hoài..

OLYMPIA

Từ thứ sáu 2 đến thứ năm 8 Janvier 1934

MILTON kép khôi hài trú danh trong

LE ROI DU CIRAGE

Phim này vui xuốt tròn, nhiều bài hát hay lại những bộ điệu ngộ nghĩnh của chàng BOUBOULE ai xem cũng phải ôm bụng mà cười — phim này đã chiếu qua ở Hà-thành được các bạn rất hoan nghênh, còn nhiều ngài muốn xem lại nên bản rạp chiếu lòng đem chiếu lần cuối cùng trước khi gửi phim về Pháp.

Cầm tài súc vật ở Tầu sang Lạng-sơn.

Việc tài súc vật ở Trung-hoa sang Lạng-sơn phải tạm cầm.

Sở thương chính cũng tạm đình việc nhận súc vật tải qua địa phận Bắc-kỳ.

Chạy động cơ bằng dầu cá.

Một nhà kỹ sư ở Saigon mới tìm được một cách dùng dầu cá thay « ma-dút » để chạy động cơ.

Vì sirc nóng của dầu cá kém sức nóng của « ma-dút » 5°, nên động cơ ăn hết nhiều dầu cá hơn, song giả dầu cá lại hạ hơn « ma-dút » 30%.

Dùng dầu cá chạy động cơ là một mối lợi lớn cho ta vì dầu cá là sản vật của Đông-dương, đỡ phải mua « ma-dút » của nước ngoài.

TIN THỂ THAO

Đội bóng tròn Victoria ra Hanoi.

Nếu không có việc gì ngăn trở thì 8.2 này đội bóng Victoria sẽ tới Hanoi.

Chương trình các cuộc gặp gỡ định như sau :

11.2 : Victoria — Hội tuyển người Nam

(các đấu thủ Bắc-kỳ, trừ đấu thủ hộ Eclair).

15.2 : Victoria — Hội tuyển người Pháp.

18.2 : Victoria — Eclair.

Các cuộc tranh đấu trên đây đều tổ chức tại bãi Mangin.

Đàn bà annam đánh vợt.

Saigon — Tại sân C.S.A. có hai trận đánh đôi « nam-nữ » tranh giải Criterium. Hai cô gái Sài-thành (Khâm và Nỗi) tuy đánh còn yếu, nhưng ra sân rất bạo dạn, dǎn dí, không chút e lệ.

TIN TRUNG-HOA

T. H. Lương lập đảng Quốc gia xã hội.

Có tin T. H. Lương đã nhóm lập đảng Q. G. X. H. ở Bắc-bình, các người chủ cán do Trương cấp cho tiền kinh phí năm vạn đồng. Người vào đảng phần nhiều là nam-nữ học sinh thánh niên ở Bắc-bình và Thiên-tân.

Việc đón Trương về nước cũng do đảng này xướng ra.

Nhật di dân phòng Nga.

Nhật đã phái di-dân có khí giới sang tỉnh Cát-lâm, thực hành việc đồn binh khẩn điền, phòng quân Nga sang lấn.

Nhật xin T. G. Thạch trú ý đến hành động của T. H. Lương.

Nhật cho T. H. Lương về nước sẽ có hại cho sự quan hệ của hai nước Trung-Nhật, đã yêu cầu Tưởng chú ý đến những nỗi thực ảnh hưởng của Trương đối với các tỉnh Đông-Bắc cũ, cùng những việc hành động lấy Trương làm trung tâm.

Nhật xui Phô-nghi xung đột.

Nhật xui Phô-nghi xung đột, mục đích là đè dối Nga. Sau khi Mân-Mông thành lập sẽ đem chính phủ Mân-châu quốc rời vào trong Sơn-hải quan, nếu không được thì rời đến Nhiệt-hà để được tiện ở Đông-bắc xếp việc quân sự đối với Nga, khỏi cái lò đằng sau.

Mân-châu quốc đã tuyên bố đến ngày kỷ niệm khai quốc năm thứ hai sẽ thay đổi chính thể. Vậy việc Phô-nghi xung đột sẽ thực hành.

Thái-dinh-Khai và Tưởng quang Nai xuất dương.

Sau khi thất bại ở Phúc-Kiến, T. B. Khải và T. Q. Nại, tổng chỉ huy đạo quân 19 đã rời bỏ Phúc-kiến. Hiện chưa biết Thái và Tưởng đi đâu.

TIN PHÁP

Hội đồng quản hạt Nam-kỳ đối với việc cử quan Toàn quyền mới.

Hội đồng quản hạt Nam-kỳ thúc các nhà cầm quyền bắc Pháp cùi vẫn cho tiền tệ, kinh tế và chính-trị xứ Đông-dương và yêu cầu cử sang làm Toàn quyền xứ này một ông nghị viên hiếu rõ tình thế thuộc địa để thực hành việc cùi vẫn cho Đông-dương.

Sau cuộc biển thủ tại Bayonne.

Nhiều giấy má trong tập hồ sơ của Stavisky bị thất lạc làm náo động cả tòa án. Người ta nói đó là quan tòa đưa về nhà riêng làm thất lạc đi. Song vẫn có hy vọng sưu tập lại được.

Sở cảnh sát bị trừng phạt.

Vì cuộc biển thủ tại Bayonne, ông Chaumets đã định trừng phạt một số viên chức sở cảnh sát và nhà liên phong. Ông chánh cảnh sát phải về hưu, một viên cầm và một viên thanh tra bị huyễn chức và nhiều quan chức khác bắt buộc phải viết giấy trần tình về việc này.

Phòng đọc sách

PHỤ-NỮ và NHI-ĐỒNG

Bắt đầu từ 1er janvier 1934, Nam-ký Thư-vien Hanoi đã lưu trữ được 2.000 bộ sách Quốc-văn làm phòng đọc sách cho Phụ-nữ và Nhi-đồng.

Mời các bà các cô lại Thư-vien mua (Carte de Prêt) Giấy mượn sách giá như sau này :

1 tháng	0 \$ 60
3 tháng	1.60
6 tháng	3.00
1 năm	6.00

NAM-KÝ THU-VIEN lai cảo

MÓI MÓ'

Imprimerie Nam-Cần
82 và 85, Phố Bonnal

HAIPHONG

Adresse Télégraphique NAM-TAN
Téléphone 558

KỶ XỔ SỐ LẦN THỨ 43 PHÁT TOÀN NGUYÊN VỐN PHIẾU TIẾT-KIỆM

Ngày 29 Janvier 1934

KIỀU SỐ 2 BỘ SỐ 516 XỔ TRÚNG

Hang này có 8 phiếu trúng ra là:

Phiếu số 3006 — Ông Nguyễn-văn-Nha dit Thu ở Kompongcham mới góp được	112 \$ 00	1.000 \$ 00
— 2903 — Ông Barbanson, 82 đường Jaccaro ở Chợ-lớn mới óp được	236 \$ 00	500 \$ 00
— 2949 — Ông Lâm-dinh-Tham, 14 Quai-Thản Thành-Cần, Chợ-lớn mới góp được	232 \$ 00	500 \$ 00
— 8796 — Ông Truong-văn-Can, ở Pleiku, mới góp được	36 \$ 00	500 \$ 00
— 787 — Ông Võ-văn-Hoai, ở Phu-thọ, Saigon mới góp được	34 \$ 00	250 \$ 00
— 8141 — Ông Nguyễn-văn-Chung, Thanh-dinh, Rach-gia mới góp được	20 \$ 00	250 \$ 00
— 16308 — Ông Trần-văn-Huynh, An Hòa, Mỹ tho, mới góp được	2 \$ 00	250 \$ 00
— 3378 — Ông Trần-đức-Pháo, giáo học trường Hàng-Kẽn, mới góp được	104 \$ 00	250 \$ 00

KỶ XỔ SỐ LẦN THỨ 43 PHÁT TOÀN NGUYÊN VỐN PHIẾU TIẾT-KIỆM

KIỀU SỐ 3 HÀNG BỘ SỐ 1451 ĐÃ XỔ TRÚNG

Phiếu số 517 — Của người vồ danh ở Saigon mới đóng đư re	105 \$ 63	1.125 \$ 00
--	-----------	-------------

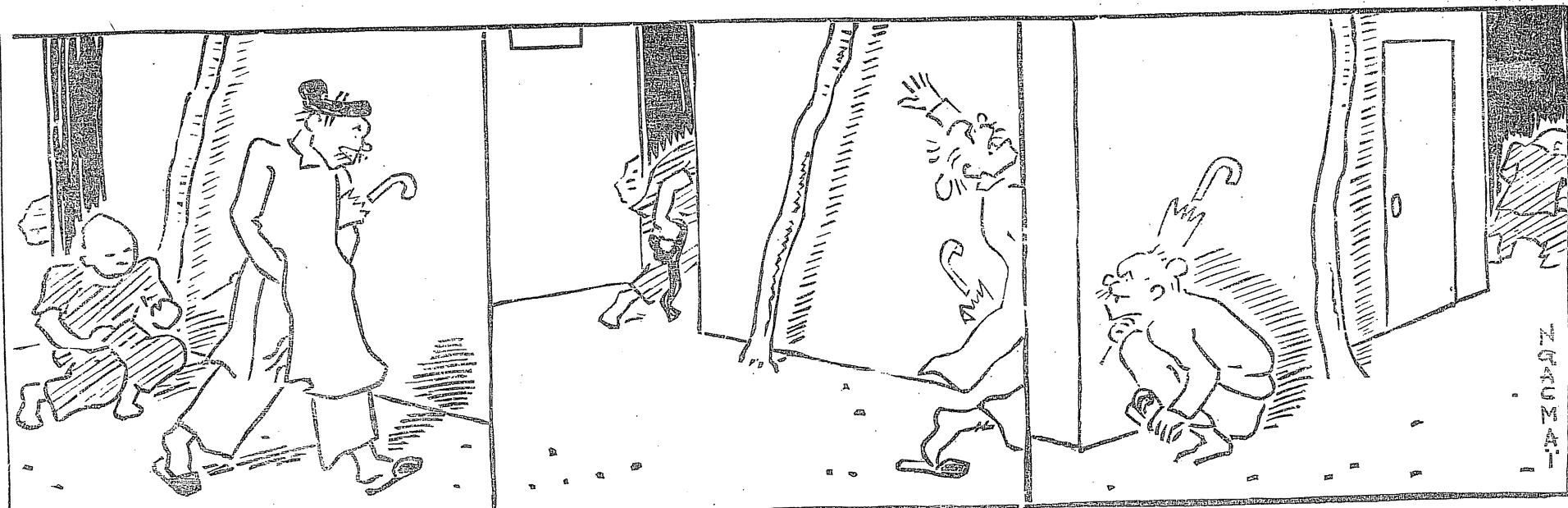
KỶ XỔ SỐ CHIA TIỀN LỢI CHO HANG PHIẾU SỐ 3 SỐ TIỀN CHIA LÀ : 490\$80

Chia cho 2 phiếu sau này :

Phiếu số 1573 — Ông Maydell Legras ở Hadong	được lãnh cả số tiền 490\$80
1574 — Ông Maydell Legras ở Hadong	

Nhời dặn : Kỷ xổ số sau nhằm vào ngày thứ tư 28 tháng hai tây năm 1934

THÁNG CỦ MẶT

— Ông cứ rình đây... nay có chạy dăng giờ

LO TẾT

Hơn 8 giờ. Quan vẫn ở phòng khách. Quan ngồi chêm-chê trên bệ cao, nhấp chén trà tầu.

Lại cũng chén trà tầu ấy, cũng pha vào ấm tích ấy, nhưng mọi hôm quan dùng vẫn ngửi có mùi thơm. Hôm nay vô vị, vô vị như nước lã: lỗi ở linh hồn hồn.

Quan toan gọi linh hầu quở mắng, thì kia: cửa buồng bên hữu mở rộng.

Chín giờ — Quan bà trang điểm vừa xong..

Quan nhìn lên cặp môi quan bà đỏ như ót, mặt quan bà trắng như vôi, quan phát cầu: lần đầu quan ông phát cầu với quan bà...

— Đã 29 rồi... Tết nhất sắp đến, bạc tiền hết sạch, thế mà chẳng chừa phẩn với son.

— Ô hay! bạc tiền hết sạch vì ai?..

— Vì ai? Chẳng phải vì bà, nay áo nhung, mai quần lụa, nay tú sắc, mai bài cào ư?

— Vì ai? Chẳng phải vì ông nay á-dầu, mai nhà hát, nay á-phiện, mai rượu chè ư?

Thì ra bạc tiền hết sạch không vì quan ông... mà cũng chẳng vì quan bà. Mà « vì » thế nào được: quan ông đã ăn chả thì quan bà phải ăn nem. Đời nhà ai, vợ lại chịu kém chồng, lại chịu thua vợ.

Ý hẳn quan ông, quan bà cũng hiểu thế, nên thôi không cãi nhau nữa, chỉ ngồi nhìn quanh nhà,

Trong nhà, trừ cái đồng hồ, mọi vật đều lặng ngắt như cùng quan ông, quan bà... Nhưng trong bầu không-khí lặng ngắt, quan bà bỗng cất giọng than:

— « Ôi! Làm quan mà vẫn nghèo như dân thì còn gì khổn hơn nữa. Nếu Lý Toét không hứa được việc sẽ biến 50p 00 thì tết này hẳn phải đóng cửa nằm mãi trong nhà...»

— À! à! thế ra Lý Toét có hứa với bà thật à. May, may quá nhỉ... Rồi ta sẽ có tiền... rồi ta có tiền.

Quan cười ngắt... quan nhấp trà:

— Nay bà! Trà thơm quá... xoi với tôi đi...

Bấy giờ có người lính khép nép mang mấy phong thư vào... Quan giật ngay lấy... Lính lui ra, vẫn khép nép...

— « Này, này! thơ Lý Toét!

Quan bà nhảy ngay lại gần quan ông, bỏ cái dép cao gót:

— À! thơ lý Toét thật! bóc ra xem mau.

Thì quan ông bóc ra đã từ lâu. Quan thư thả đọc:

« Bầm lạy quan lớn.

....Con được việc, ơn quan lớn chẳng bao giờ con dám quên. Con đã hứa với quan bà, con xin nhớ.»

— Ủ, có thể mới được chứ.

« ..Nhưng con xin tinh phân minh để quan lớn rõ:

Hôm quan lớn qua chơi với cụ án có bảo con mua con bò làm tiệc mất 15p 00. Rượu chè về tiệc ấy hết 10p 00.»

— Ông chỉ quanh năm chỉ có tiệc

với tốt!!

« Hôm quan bà chơi bài bên cù Cả mốc có bảo cậu Ba sang vay con 35p 00.»

Quan trợn mắt, gắt:

— Bà thì suốt đời chỉ bạc với bài!!

Rồi đọc tiếp:

« Thế là cộng cả 55p 00 trừ 50p 00 con đã hứa....., quan lớn còn nợ con 5p 00.»

— Quân xáo-xiên thật!!!

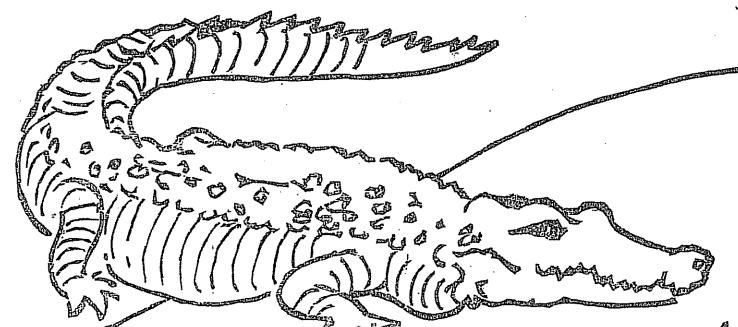
« ...Nhưng nhân dịp tết này, con xin tặng 5p 00 ấy cho cậu Ba mua quà, nhờ quan lớn.....»

Quan lớn xem đến đây, mặt đỏ bừng, sé thó ra tröm mạnh. Quan lớn thở dài.....Quan lớn nhấp chép trà:

— Linh hầu đâu? Quân khốn nạn. Chúng mày pha trà nào mà nhạt như nước lã thế.....

N. V. Sinh (Phan-thiết)

KHOA HỌC

CON CÁ SẤU

con sáu răng hộ.

Quả thế con cá sáu sáu thực, xấu thảm, xấu hại, xấu ghê, xấu tỳ. Song cái hình dáng thô bỉ của nó, cái hơi nặng-nề khó chịu của nó, cái tính tàn bạo độc ác của nó, càng làm cho ta ghê tỳ bao nhiêu thì cái tính tốt sau này của nó càng đáng để cho ta phải phục bấy nhiêu.

Nó vốn ở sông mà đẻ trên cạn. Nó có tài biết trước đến vụ nước, mặt sông sẽ lên cao tới đâu là cùng. Nhờ có tài tiên tri ấy, nên hễ tới kỳ đẻ, thì các cò, à quên, các bà... kéo nhau lũ lượt lên bờ gửi trứng cho ánh nắng ấp hộ. Các cò cũng biết nếu trứng gặp

CÙNG CÁC ĐẠI-LÝ CỦA PHONG-HÓA

Số Mùa Xuân 36 trang, bìa in nhiều màu, có phu bản rộng bằng 2 trang Phong-Hoa.

Vì thế nên tốn kém rất nhiều, vậy phải in theo một số nhất định trước.

Vậy các ngài hãy bao nhiêu số ấy để hán trong vụ tết này xin viết thư cho bản-báo biết trước ngày 31 Janvier 1934.

Còn ngài nào thiếu tiền của bản-báo mà trước ngày 10 Février không gửi trả thì bản-báo sẽ đình việc gửi báo số tết.

nước sẽ un, sẽ thối, cho nên bao giờ cũng lén để quá cái ngán nước đã biết trước ấy một ít, nhưng chỉ quá một ít, đủ cho trứng khỏi bị urot thối.

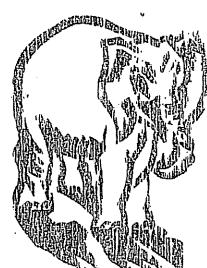
Thổ dân ở bên sông Nil hàng năm cứ đi tìm vết cá sáu để xem nước to hay nhỏ, và đến mực nào, tröm lần nghiệm thấy đúng cả tröm.

Nở ra rồi, các công tử, các tiểu thư cá sáu phải lập tức xuống nước vẫy vùng, sô nhau đuổi theo mồi ngay. Nếu mồi không có, phải sống chết lùng kiếm cho được cụm rong, cành cùi để rầy vò cho kỵ tan nát mói thối. Nếu cậu nào hoặc cô nào ra chiều nũng nịu, lấy cớ rúc đầu đau bụng, đứng ỳ ra đó, không buồn cử động, thì chỉ trong nháy mắt, trên mặt sông ta đã thấy một làn máu đào tỏa theo giòng nước: thế là cái tình thần thượng võ của giống cá sáu đã rục bà mẹ, vượt lên vò lấy đứa con hèn nhát kia mà phanh thây nó ra rồi vậy.

Chàng thứ XIII.

Cần mua cò tem, con niêm Đông Dương dùng rồi và còn rô, giá tính phải chàng.

Do nơi M. DUPICHAUD,
Trésor Phnom-Penh Cambodge.

NƯỚC HOA HIỆU CON VOI

Nguyên chất rất thơm chưa pha
Quelques fleurs, jasmines, fleurs d'amour,

narcisse noir, violette, rose, menthe.

1 lọ 3 grs. 0 \$ 20 1 tá 3 grs. 2 \$ 00
1 lọ 6 grs. 0.30 1 tá 6 grs. 3.00
1 lọ 20 grs. 0.70 1 tá 20 grs. 7 00

PHÚC-LỢI, 79, Paul Doumer, Haiphong, bán buôn và báu lẻ.
Mua buôn giá chát chúa tiền cước bán hiệu chín cát.

Đại lý: PHẠM-HẠ-HUYỀN, 36, Rue Sabourain, Saigon.

PHARMACIE MODERNE VŨ-DO-THỊN

PHARMACIEN DE 1e CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THƯỢNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHĂNG

Téléphone n° 495

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

Thuốc lá Phalène tuy rẻ tiền, nhưng nhiều người thích dùng hơn cả. Vì thuốc ngọt và thơm, hút không ráo cỏ.

Ai trù được 50 bao không thuốc lá hiệu CON BUỒM mang lại nhà Nam-Long số 30 phố hàng Buồm đổi lấy một cuốn lịch tầu rất đẹp.

LUẬT NÀO MÀ CÁC CÔ ĐẦU, NGƯỜI ĐI HÁT TỪ NAY PHẢI BIẾT ĐỂ CÁCH SỰ NÀY MỚI ĐƯỢC ĐI HÁT...

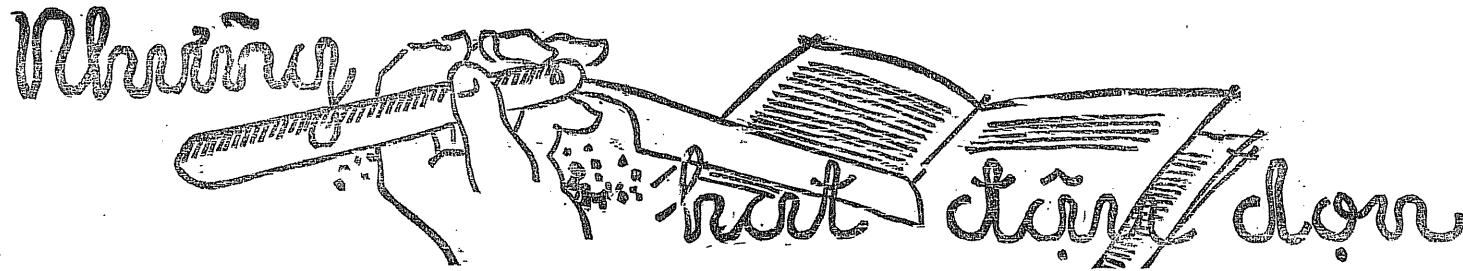
Phải hát cho hay, đánh trống cho đúng, hiểu được tiếng lồng cò-dầu, phải bài-bác các cò đầu rượu và các quan-viên bày. Phải biết cách hát cò-dầu của cò-nhân, phải bài-trù cách chơi vò ý-ng-ña của kẻ cầy tiền... Nói tóm: Phải đủ tư-cách mới tránh được điều hại, vậy kể từ 2-12-33 này phải xem ngay cuốn: « Hết đánh chầu và bình-phẩm lối hát cò đầu xưa nay ». Mới xuất-bản, của Cuồng-Sỹ soạn. Giá đặc biệt 0 \$ 30. Bán tại nhà xuất-bản: « NHẬT-NAM THU-QUÂN, 104, hàng Gai, Hanoi ». Ở xa thèm cước gửi 0 \$ 15 (Contre Remboursement là 0 \$ 60).

A vendre

Lustres en cuivre à 3, 5 et 12 ampoules, appliques à 1 et 2 ampoules, abat-jour, tulipes verre, matériel divers et environ 150 volumes reliés, dos et coins cuir rouge, de collections incomplètes de revues littéraires ou illustrées.

S'adresser: Cercle de l'Union, Rue Dominé, Square Paul-Bert Hanoi.

GIANG - MAI
Chóng tuyệt vời!
Lò toét, nồi hạch, dát thịt, sot, mì mảng
mặn tết bắt cá nặng nhẹ v. v...
Đùng 1, 2, 3 lọ, giá 0 \$ 70 1 lọ khỏi rút ngay.
Bán ở BÌNH-HƯNG, 89, Phố Mã mây, Hanoi

Nát-bàn ở phố nào?

Trich ở Đông-Pháp trong truyện ngắn « Đời vui ngắn ngủi » của Nguyễn van-Phúc:

... Bốn bánh xe thiền cõi trên đường nhựa, đưa hồn người bạc mệnh sang cõi nát-bàn, rẽ qua mấy phố rồi đến một nghĩa trang của người Bắc.

Cứ đi trên con đường nhựa rồi đến nát-bàn! ở cõi nát-bàn ra, thì rẽ qua mấy phố rồi đến... nghĩa trang?

Chắc hẳn cõi nát-bàn ở một ngã ba, đầu đường só chợ nào đấy. Thế thì tiện thật! Hà tất phải tu hành theo Phật-tổ, cứ việc nhò bốn bánh xe đưa đến, dễ dàng bao nhiêu!

Đó ai hiểu?

Cũng trong bài ấy:

Nắng-Hồng-Vân dành ôm sang thế giới mới khôi tinh « hẹn biển non », mặc cho hương lửa theo làn sóng tang thương sang kiếp khác.

Thi Lý Toét 29

Lý Toét. — Ngu lợ! đứa nào dại gì mà lại vác răng « không đau » đến cho mà nhồ ?

S Ủ A NESTLÉ HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO
CHÍNH-PHỦ PHÁP

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh, v. v. ở Trung-kỳ, Bắc-kỳ và Cao-môn.

Này, ôm khôi tinh sang thế giới mới, rồi nàng lại mặc cho hương lửa sang kiếp khác! Mà hương lửa sang kiếp khác lại... theo làn sóng tang thương! Thế thì đến ông N. V. Phúc cũng chưa chắc hiểu được câu văn ngô nghê của ông!

Luồng điện hay là người sơ-vơ?

Văn bài ấy:

Tôi bước chân lên tàu, đi vào trong toa hạng nhất. Vì sao đi tối cùn, hai chân tôi hình như bị một luồng điện cắn lại.

Nếu hai chân gặp một luồng điện thì phải: một là hút chặt lấy, hai là bị giật bắn đi chứ. Họa chăng chỉ có người soát vé tàu là cảm mìn lại thôi. Hay luồng điện tức là người soát vé đấy?

Thế thì cao thượng thật!

Sao mai số 2 và số 3 (có một tờ báo mà những hai số, thế thì mấy chốc mà

đến số tám vạn!) trong mục « Văn binh dân » của Lê-liên-Vũ, có câu văn mà đầu nói là « Câu ngạn ngữ » của vợ tôi: »

Con lợn ăn no rồi cắn-cưa trên đồng phán, người ta ăn no rồi lại trắn trọc về cảnh ngộ mình. Người ta đau khổ chính bởi chỗ đó, mà cái đau khổ ấy lại là cái cao thượng của người ta.

Đem cảnh-ngoại mình ví với đồng phân lợn, rồi lấy sự trắn trọc trên đồng phân ấy làm cao thượng, thì thật là cái cao-thượng trên tất cả mọi cái cao-thượng !

ĐẬU-NHẤT-HỒ hay Diêm-Vương?

Văn trong Sao-Mai số 2 và 3:

Phía dưới tro tro một nắm đất xác so, rút ruột nuôi người đã cạn hết máu mõi, chỉ lăm-le thét to một tiếng: « thôi di! »...

Ở dưới đất, nếu có một tiếng thét to như vậy, chắc là có Đậu-nhất-Hồ, hay Thồ-hành-Tôn đang... độn thồ. Nếu không thì chắc hẳn là vua Diêm-Vương thét đấy, chứ không còn ai nữa!

Sao báo Sao-Mai không trả lời: « có ta đây! » như ở trong số trước?

Nhát dao-cạo
Hàn-lâm dài... đậu

HỘP THIÚ

Ô. M. C.— Phiếu một nỗi náo giống như hêt — Sự tình cờ đó tôi cho là lạ lẫm vì tôi tin ở lời ông. Muốn đăng lầm mà không dám đăng. Dẫu sao cũng xin cảm ơn ông.

Ô. D. P.— Có bài đăng được, có bài không.

135. Hanoi— Xin ông gửi cho lời giải. M. NG-Đ-L. Saigon— Hạn báo trước từ 1-1-33 đến 31-12-33. Báo vẫn gửi. Ngân-phiếu sau sẽ tính từ 1-1-34 đến 31-12-34.

M. HOÀNG-Đ-C. Quẳng-ngái (Mỹ-trang) Hạn báo trước đến 15-3-34 mới hết. Ngân-phiếu 3p.00 sau này sẽ tính từ 16-3-34 đến 15-3-35.

THUỐC LÂU khỏi rút hòn !!!

Bắt cứ nặng nhẹ, buốt tức, mủ ra nhiều, máu, cường dương đau, đi đái giắt, chỉ dùng nhẹ 2, 3 hộp, nặng 5, 6 hộp là khỏi tất hòn. 0 \$ 50 1 lọ.

Bán ở BÌNH-HƯNG 89, phố Mã mây, Hanoi

ĐAU DA DÀY Phòng tích

Ăn chậm tiêu, no hơi hay ợ, đau bụng dưới, có khi đau xuyên cả sang lưng, trán cả lên ngực, lâu dần da mặt vàng, da bụng dày, là bởi khí tích lại làm cho đau từ tung, như thế chỉ uống vài gói thuốc này sẽ thấy nhẹ ngay lập tức, rồi dần dần khỏi hẳn. Thuốc đau da dày và phòng tích này đã nổi tiếng là hay nhất không còn có thứ nào hay hơn được, ai đã uống quá đều công nhận là thần-dược.

Mỗi gói giá 0 \$ 40

LÂU KINH NIÊN Giang mai

Lâu mới mắc rá mủ nhiều, buốt, tức, chỉ uống vài ve thuốc lâu con Phượng số 19 là nhẹ ngay, rồi khỏi hẳn, giá mỗi ve 0 \$ 60. Ai đã thành kinh niên, sáng dậy có mủ, đi tiểu vẫn đục thì uống thuốc lâu số 20 cũng 0 \$ 60 một ve, sẽ chóng khỏi rát nọc không hại sinh dục.

Tim-la, lở loét, cù định, chỉ có thuốc giang-mai hiệu con Phượng là chữa khỏi chắc chắn mà vẫn đi làm được như thường.

Mỗi ve giá 1 \$ 00

KIM-HƯNG DƯỢC PHÒNG

81, Route de Hué — HANOI

KÍNH MỜI
CÁC ÔNG, CÁC Bà, NHÀ QUÈ, KÈ CHỢ

TẤT CẢ LẠI MUA THUỐC TẠI HIỆU

**PHARMACIE
CHASSAGNE**

59, Rue Paul Bert — HANOI

Nhân dịp tết, bàn hiệu có nhiều quà
rất quý để biếu các quý khách mua
thuốc của bàn hiệu từ một đồng trở lên.

ĐĨA HÁT, VÍ-DA, NƯỚC HOA, ĐỒNG
HỒ, TÚI TIỀN, BÚT MÁY, BÚT TRÌ
MÁY, ĐỒ CHƠI CHO TRẺ CON V.V...

BẮT ĐẦU TỪ 19 THÁNG CHAP TA CHO ĐÊN RẰM THÁNG RIỀNG

**NHỮNG NGÀY ẤY CÁC QUÝ KHÁCH NÊN ĐÊN
MUA THUỐC CẨN DÙNG ĐỂ LẤY QUÀ BIẾU.**

TRONG DỊP TẾT QUÝ KHÁCH NÊN UỐNG

RƯỢU BỎ VIN 33.500 . . 2\$10 một lit

Nếu quý khách muốn dùng rượu nho cũ
rất quý để thết khách trong dịp Tân-
xuân thì nên đến hiệu Chassagne mua
rượu quý của nước Pháp như sau này.

VIN DE QUINQUINA . . . 2\$25 một lit
VIN DE BANYULS . . . . 1\$85 một lit

VIỄN-DÔNG TỒN-TÍCH HỘI

Công-ty vò danh hùn vốn 4.000.000 phat-lăng
một phần tư đã góp rồi

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát của Chính-phủ Toàn-quyền Đông-Pháp
Đảng-bà Hanoi số 419

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — Giấy nói số 892
Sở Quản-Lý ở Saigon — 68, Bd. Charner — Giấy nói số 1099

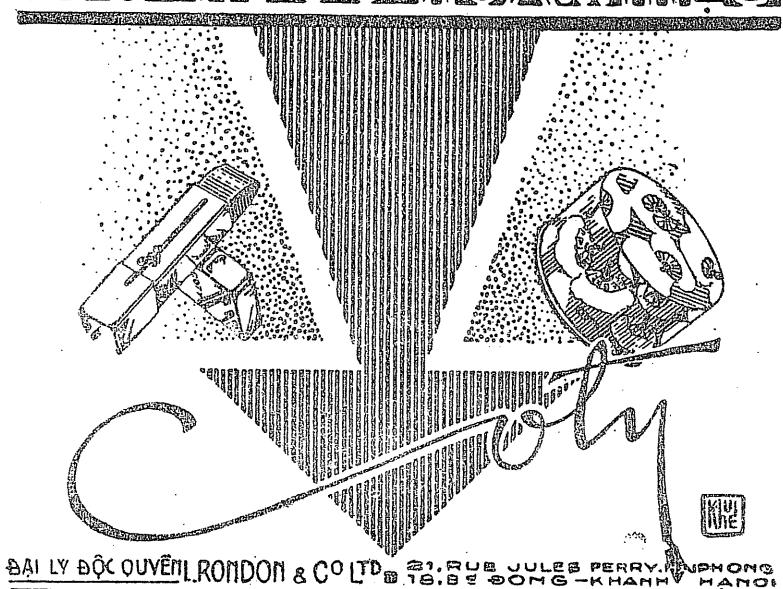
BÁNG XỔ SỐ HOÀN TIỀN THÁNG DÉCEMBRE 1933

Mở ngày thứ sáu 29 Décembre 1933 ở sở Tổng-Cục tại Hanoi do ông LON : Quản-Lý hội chủ tọa, ông Marcel COURT và ông KHÚC-TÍCH dự tọa cùng trước mặt quan Kiểm-Duyệt các hội tr bắn Trung, Bắc lưỡng kỳ của Chính-Phủ

XỔ SỐ	SỐ PHIẾU ĐÃ TRÚNG	TÊN HỌ NGƯỜI CÓ PHIẾU TRÚNG
Lần mở trước trúng : 5.000\$	26.965	Phiếu này chưa có ai mua
Lần mở thứ hai trúng : 1.000 \$	630 ¹ 630 ² 630 ³ 630 ⁴ 630 ⁵ 3.630 ^A 3.630 ^B	M. Diên-văn-Hậu Agent de Police Rue Fonck Saigon Trúng lĩnh 200\$ về M. Brieux Pétra Surveillant à la Mairie Saigon Phiếu này không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng. M. Hà-thúc-Ngo Rue Gialong à Tourane Trúng lĩnh 200\$ về M. Nguyễn-văn-Tuôi Secrétaire P. T. T. 27. d'Arras Saigon Trúng lĩnh 200\$ về M. Lê-văn-Tôi Instituteur à Bung Thudauom Trúng lĩnh 500\$ về M. Chu-văn-Mậu Travaux Publics Kompong Thom Trúng lĩnh 500\$ về
Lần mở thứ ba khai phai đóng tiền	2.549 ¹ 2.549 ² 2.549 ³ 2.549 ⁴ 2.549 5.549	M. Mai-văn-Rợ Propriétaire An-nhon xa Gia-dinh M. Ng.-quang-Triều Secrétaire de Chemin de fer Huế M. Nguyễn-văn-Cót Sous brigadier de po ice Saigon M. Huynh-vău-Hai 15 Rue Gallieni Saigon Mme Ng.-thị-Đạt 18 Rue Faucault Dakao. Những phiếu trúng 200\$ 00 sẽ được miễn chữ M. Le Bris 10 Rue Chaigneau Huế. Phiếu 1000\$ đóng ngay một lần sẽ hoàn lại 1000\$

Kỳ mở số sau định vào ngày thứ ba 30 tháng giêng tây hời 19 giờ 30, tại sở Quản-Lý số 68, Boulevard Charner — Saigon
Món tiền hoàn về cuộc xổ số to nhất kỳ tháng Janvier 1934
định là 5.000 \$.

KHẨP CÁC NƠI CÁC BÀI
LỊCH SỬ KHI ĐUNG PHÁT
SẮP NHỚ CÁC HỘA THIẾU

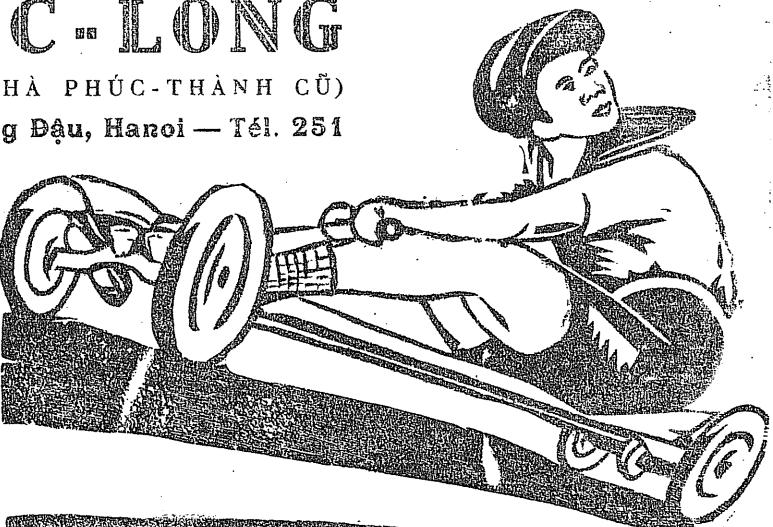

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN L.RONDON & CO LTD 21. RUE JULES PERRY, PHONG
THÁI BÌNH, SONG-KHANH HANOI

BÁN TẠI NHÀ ĐÓNG ĐỒ GỖ CÁC KIỂU TÂN THỜI PHUC-LONG

(TỨC LÀ NHÀ PHÚC-THÀNH CŨ)
43, Phố hàng Đậu, Hanoi — Tel. 251

Chỉ có : 3 \$ 50
mà có thể làm
cho trẻ con
được mạnh mẽ,
chân tay cứng
cáp, tinh thần
sáng khái túc là
mua một cái xe
AUTOFORT
(là một thứ đồ
choi thể thao).

MUA BUÔN TỪ 10 CÁI TRỞ LÈN CÓ GIÁ RIÊNG

GRANDE FABRIQUE DE PEINTURES

58, Rue de la Citadelle — HANOI
XƯỞNG CHẾ SƠN « THĂNG-LONG », BÁN BUÔN KHẮP ĐÔNG-PHÁP

35 con thiên lý mã tái thê

Đời văn-minh bao nhiêu, lại sinh ra lầu sụt lật chuyện kỵ bấy nhiêu!

Quý ngài hay đi ngang qua Đà-thành (Tourane) hỏi « Ông Võ-văn-Đạt đường Avenue du Musée thi biết » nhà ông có nuôi nhiều: tục thường gọi là hiệu xe vàng đó.

Mỗi ngày chạy hai chuyến :

Sáng 4h30, trưa 11h30. Từ Tourane — Nhâtrang có chỉ điểm hiệp cách vệ-sinh, định giá cả phải chăng. Hết quý ngài cần dùng việc gấp tin bản hiệu ở Tourane biết trước thì sẽ có xe chạy suốt tối cấp kỵ.

Nên chú ý. — Chẳng tôi chưa có độc-quyền lèn ruốc hành khách trên xe lửa. Vậy các ngài bước xuống tàu, ra ngoài gare sẽ có Contrôleurs chúng tôi rước về hội quán.

VÕ - VĂN - ĐẠT

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

GIÀY KIM - THỜI

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mủ láng hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bến Phá, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crêpe, không churret và loet ra như đế crêpe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không ngấm nước.

Giá rất hạ. Bán buôn và bán lẻ:

VẠN - TOÀN
HANOI — 95, Phố hàng Đậu — HANOI

